МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 108 (4276). ЕРА, 8 сентябрь, 1966 шу. Мах 2 кап.

ОТЧЕТНО-ХОРЖАМИЙ ПАРТИЙНИ СОБРАНЕШ

ДІайолаеннай отчетно-хоржамий партийни собранеш. Укх гаргарча хана массанахьа а чакхъяргья уж, дукхкача дахьке цар хьахьохкаргба юкхьанцарча парторганизацей дІахорча балха чулоацами боарами.

ХІанзара отчеташи хоржамаши — КПСС XXIII-гІа съезд хиначул тІехьагІа эгтара хьалха хулаш я. Цунах латт цар башхалои лоархІами. ХІара завода, фабрика, гІишлои, хІара колхоза, совхоза, учреждене, дешара заведене коммунисташа массе оагІорахьара анализ ергья съезда решенеш толаме кхоачашъяра шоай парторганизаце дахьр а дер фуд, пятилетка заданеш кхоачашъяра коллектив оарцагІа мишта йоах хьожаш. Цар вІашагІтохаргья Іоаяь опыт, хьагучалоахаргда кхоачамбоанараши теркал ца деш дисараши, белгалдоахаргда шоай болх эргабоахаш тоабара хьадда чакхІоахаргдола гІулакхаш.

Парте съезд хиначул тІехьагІа денз пхи бутт дІабаьннаб. Из дукха ха яц, хІаьта а хІанале къахьгга гуш да, цун идеяша, решенеша, цун ленински творчески уйлано партеи мехкеи дерригача вахара мел йоккха воздействи яьй а юа. ЧІоагІъеннай юкхьанцарча организацей влиянии авторитети, чІорагІлуш латт шоай организацерча а ерригача партерча а гІулакхашта хьалхара миллионаш болча коммунистий бехктокхам, дегІаух боахамеи политически гІулакхашкара инициатива.

XXIII-ча съезде белгалдаьхар, парте политика чакхйоахача, коммунисташ кхебеча юкхьанцарча организанеша хоаламбоалаш дола дакъа лоацаш хилар, парти накана юваш хилар. Цар ленаьера гІулакхаш дІахо лакхдар дукхвала а юкъарчал доацаш а дувзаленна да коммунизм хьалъеча парте кулгалареи лостам теларей лоархІам лакхбалариі ... творчески хьинар дегІаахарца, вай боахамеи кхыдолеи дерригa толамаш белгал доах цо. Юкхьанцара организацеш чІоагІа хиларах, денна цар беча балха боарамах, коммунисташ кхотабениеи дисциплина йолаши хиларах тийша я районе, городе, областе, республике, мехка партийни кулгаллара эффективность цун стили методаши. Юкхьанцарча организацешта лаккха бехктокхам тІалатташ хилар бокъонца кхеталеш хила еза хІара отчетно-хоржамий собрании.

Партийни болх, ховш малара, доалхане а дукхкача тайпара а ба. Массе тайпарча дешашка хьежа езаш хул хІара организане, цун бюро е комитета. Цхьабакъда, массаза а теркача юкъмоттиге латт керттера, овланара лекхараш. Кхеталеш да, уж ишта собраней теркамъ юкъмоттиге а хургхилар.

Промышленни предприятей, колхозий, совхозий парторганизацешта уж хургда производство дегІаккхувлареи эргайоахаш тоаяреи, цун экономически эффективность лакхъяра лекхараш. Партийни собранеша кІоаргга дувца деза пятилетка заданеш мел толаме кхоачашъю, КПСС ЦК мартовски сентябрьски Пленумо оттаяь социалистически доал леладара принципаш, планированеи экономически стимулированеи керда система юкъе мишта кхувл. Производства технически боарам лакхбаро, Іилманеи техниканеи керда карагІдаьннараш юкъекхувларо, кадраш дІанийсъяро, Іомаяро, кхеяро, экономически болх чІоагІбаро, социалистически яхьи коммунистически къахьегама тІехьара болами боаржабаро, пачхаьлкхен дисциплина чІоагІъяро — цар а кхыча лоархІамерча а дешаша йоагІаш йола моттиг дІалоацаргья парторганизацей собранешка.

Отчеташи хоржамаши кхашкара балхаш чакхдаларца цхьана нийслу юртарча коммунистий. Цар декхар — КПСС XXIII-ча съезда, ЦК мартовски майски Пленумий решенешка хьежжа юртбоахама шера итогашта, продукци дукхагІа яккхареи из яккхарга дІабода мах лохбареи, хІара дакъа рентабельность лакхъяра планаш кхоачашъяра, лаьтта леладара культуреи хьайбай продуктивности айяр дуkhа лоаттабеча къовсама лелама кІоаргга анализ яр.

Шоай къаьстта, лоархІамера декхараш дувцаргда Іилман институтий, проектни конструкторски организацей, советски учреждене лешара заведеней партийни организанешка а. Цхьабакъда, массанахьа а, ерригача организацешка йоккха моттиг дІалаца еза идеологически балха дешаша. Политически агитацеи пропагандаи хьало а декхараша а, къахьегамхой лакхача идейноста, советски патриотизма, СССР халкъий доттагІала, пролетарски интернационализма уйлаппа къахьегамхой хьалкхебаро, шоай декхараш цІенъ кхоачащяро, шеко йоаппаш, тІаозаргья коммунистий уйла. Отчетно-хоржамий собранеш ишта хьажа еза КПСС ЦК-аси правительстваи общественни порядок телхаерашца лоаттабу къовсам чІоагІбара, физически культурей спорти дегІаакхувлара чакхлаха отталаь гІулакхаш моттиге чакх мишта доах, советски наьха къахьегамеи бытеи хьалаш тоадара дер фуд.

Парторганизаце авторитет, цун политически, организаторски балха боарам, цун влияни белгал йоал хІара коммуниста беча балхага а цун гІулакхашка а хьежжа. КПСС Устав цо кхоачашдарга хьежжа, партийни вахаре хьинаре дакъа ланарга хьежжа. КПСС XXIII-ча съездо къаьстта белгалдаьккхар ленински парте члена сийлахьа цІи хІара коммуниста еза хеташ а бакъъеш а лелаергйолаш массаза а йоакхо яхаа ярг ца хилар.

Цунца дувзаленна отчетно-хоржамий собранеш белгалйоалаш хургья коммунисташа шоаш хоржача органашкара дукхагІа хьалийха ца Іеш, шоашкара а организацега гІоллерча шоай новкъосташкара а дукхагІа хьадехаргхиларца, критикаи самокритикаи уйланца. Партена чухьарча балха хьала — парте дІачуэцара, политически дешара, партийни демократи дегІаакхувлара, партийни дисциплина чІоагІъяра дешашта къаьстта уйла тІаахийта езаш я собранеш.

ЛоархІаме да отчеташи хоржамаши хІара парторганизаце корта болаш, новкъосташха долча хьалашка, бокъонца КПСС Уставо яххача тайпара чакхдалар. МоллагІа дешах шоашта хетар собране гуччахьа дувца, коллектива лоІам бизза хьаллаца беза коммунисташа. Кулгаллеш йола партийни органаш декхарийла я собранеш дика кийчъеи лакхача боараме уж чакхъяхеи юкхьанцарча организацешта новкъостал де.

Цу собраней керттерча декхарех цаІ — юкхьанцарча организацешта кулгаллара органаш вІашагІйохкар. Ховш да, хоржаш йолча партийни органий состава юкъе, юкхьанцарчеи цеховии парторганизацей секретарий гІулакхаш тІа болаш коммунисташа йоахача ханашта отталаь хинна доазонаш КПСС XXIII-ча съездо дІадаьха хилар. Из гІулакх пайдана хургда партийни организацей балха. Коммунисташа бюро а комитетий а состава юкъе хоржаргба партийни балха белгалара опыт йолаш бола, идейно чІоагІбенна, принципиальни, авторитетни новкъостий. Цулухьа собранешка Іалашде деза хьаоттаяь хІара кандидатура цІенхаштта, массе оагІорахьара ювца, бокъонца хила хьакъ долаш бола парте членаш харжа йиш хургйолаш дола хьал.

Отчеташеи хоржамашеи кхы а дикагІа тоабергба партийни организацей болх, лакхъергья цар авторитети къахьегамхой коллективашта еш йола влиянии, лакхбергба КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъяр дукха лоаттабеча къовсамера цар лоархІам.

(5-ча сентябрерча «Правда» передовая).

НОВКЪОСТАГА КИРИЛЕНКО АНДРЕЙ ПАВЛОВИЧАГА

КПСС Центральни Комитетеи СССР Министрий Советеи дІайха моаршал двайт Хьега, Коммунистически партеи Советски пачхаьлкхени гІорваьннача деятелага, Хьа кховзткъа шу дузача дийнахьа.

Дукхача шерашка Хье вахар, могаш-маьрша хилар, Советски наьха дукха, вай мехка коммунизм хьалъяра дІахо Іа кІаьд ца луш белх бар веш ловца а беаких.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ

НОВКЪОСТА А. П. КИРИЛЕНКОНА СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ КЪАХЬЕГАМА ТУРПАЛ ЯХА ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Коммунистически партенеи Советски пачхаьлкхенеи хьалхашка доккхий гІулакхаш карагІдувларах КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара новкъоста **Кириленко Андрей Павловича** кховзткъа шу дизарца дувзаленна новкъост А. П. Кириленкона Ленина ордени «Серп и молот» яха Дошо медали а луш Социалистически Къахьегама Турпал яха цІи лойла.

СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-а Лакхехьарча Совета Президиума секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1966 шера 7 сентябрь.

ОКТЯБРА НАКЪА ДОЛХАШ

☆ ☆

Ялат дІадувш боахк

Соахка гурахьа йийна культураш чуэццаше а оахам деш хьатІадоагІача шера хьувкъама лард йолла болабелар Шелковской района Кирова цІерахча колхоза комплексни бригада механизатораши кхаш леладераши. Гурахьа дув кІа, мукх юкъарча хьайбашта мошача доакъара лаьрхІа вико-мукха смесь, рожь дІаде лаьрхІад колхозо.

Гурахьа юв культураш дІае езача 965 гектарах хІанзле 700 гектар аьхай. Дийнахь а бус а шин сменах оахам деш кхоъ агрегат я укхаза. «Беларусь» яхача трактор тІа болх беча трактористa Чегоев Георге, гусенични тракторaш тІарча трактористаша Цоболова, Черткоев Георге, Абубакарова, Черткоев Лавренте сменни нормах пхи гектар аха езача ялх а кхы совгІа а оах.

Фу дужаргдолча кІоарга чулолийташ дерригача аьхача лаьтта хий диллад. ХІара гектара 1—1,5 центнер кхоачаш суперфосфат тессай.

Дика обработка а яь кийчдаьча лаьтта ялат дІаде болабеннаб укхаза.

Ялат дІадувш шиъ агрегат я. Сменни нормах 13 гектара тІа дІаде дезача 15—18 гектара тІа фу дІадув трактористаша Чегоев Георгеи Цоболов Викторен. Из болх дика бу сеяльщикаша Мерзоев Исраьпала, Цоболов Иосифа.

А. САЛОВ.

КОТБАЬННАРАШТА—ЦІЕ БАЙРАКХАШ

Юртбоахама продукташ дІаозара даьнье шерра яьржача яхья итогашка а хьежа, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советеи облсовпрофои соцам баьб 10 дийнахьа, 11-ча августе денз 20 августе кхаччалца юртбоахама продукташ дІаозаш тІехдика болх баьча Нохч-ГІалгІай автоуправлене Сунженски автобоахама № 13 йолча автоотряда (начальник н. В. Я. Улисков) карара кара тела ЦІе байракх а 1000 сом ахчан преми а яла.

«ГАЗ-51» яха 40 автомобиль юкъейоагІача № 13 йолча автоотрядо Іалашдаьд 4870 тонн юртбоахама продукташ дІахьолга, цу юкъа 46939 тонна-километр никъ а беш.

Белгалдаьккхад Нохч-ГІалгІай автоуправлене Наурски автобоахама № 8 йолча автоотрядои (начальник нов. А. Н. Дремлюга) «Грознефтехимзаводы» яхача объединене автотранспортни контора автоотрядои (начальник нов. В. А. Аваьян) юртбоахама продукташ дІаозача дика болх баь хилар.

ХАННАХЬА КИЙЧО ЯЬЙ

КХЫДОЛА ЛОАРХІАМЕРА ЮРТБОАХАМА БАЛХАШ ДЕШШЕ А ДИКАЧА АГРОТЕХНИЧЕСКИ ХЬАЛАШКЕИ ЛОАЦЦАЧА ХАНЕИ ХЬАТІАДОАГІАЧА ШЕРА ХЬУВКЪАМА ТЕШШАМЕ ЛАРД ЙОЛЛАРА ЧІОАГІА КЪАХЬИЙГАД НОЖАЙ-ЮРТА РАЙОНА ГАГАРИНА ЦІЕРАХЧА ЮРТБОАХАМА АРТЕЛА КОЛХОЗХОША. ГУРАХЬА ЮВ КУЛЬТУРАШ ДІАЕ ЕЗА 400 ГЕКТАР АЬХА, ОАСАРЦА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕШ КУЛЬТИВАЦИ ЯЬ КИЙЧЪЯЬЙ УКХАЗА. ОАХАМ ДАЛЕ ХЬАЛХА ІАН ЗАМАЛАХЬ ЯЬКХ ДИЙРЗАЧА ЛАЬТТА ХІАРА ГЕКТАРА 1,5 ЦЕНТНЕР КХОАЧИЙТАШ СУПЕРФОСФАТ ТЕССАЙ.

ОАХАМ ДЕШ ШИЪ АГРЕГАТ Я. ТРАКТОРИСТАША КАИМОВ РАСУЛА, ИДРИСОВ САМАИЛА ШИН СМЕНАХ БУ БОЛХ. ДЕН НОРМАХ 8 ГЕКТАР АХА ЕЗАЧА 10—11 ГЕКТАР ОАХ ЦАР.

ХІАЬТА ГУРАХЬА ДІАДЕ ДЕЗАЧА ЯЛАТИЙ 1200 ЦЕНТНЕР ФУ ЛАКХАРЧА КОНДИЦЕХ ДА.

А. ИБРАГИМОВ.

БархІ бетта задани ханал шин бутт хьалха кхоачашъяьй «Гроз-промстроя» № 8 йолча гІишлой-монтажни управленерча нов. А. Ф. Флигель керте латтача коммунистически къахьегама штукатурий бригада коллективо. ТІехьара балхаш даьл цар № 5 йолча профессионально-технически училища участке. Ханал пхийтта ди хьалха йистедаьхар цар дерригa отделочни балхаш. Ше комплексни хиларга хьежжа бригада штукатурка ярал совгІа облицовочни балхаш а дир. Іалаьмате чІоагІа накъадоал коллектива массехк говзал йовзаш хилар. Штукатурни болх боацаш бисача моллагІа кхыбар бе дІаотт гІишлошъераш. Укх бархІ бетта дукхаза а нийсъелар уж жамо моттигаш. Ши бутт гаргга ха яьккхар цар бетонни балхаш деш. Йинашта кІалхара основани кийчъеш штукатураша Іойиллар 300 кубометр бетон, цул совгІа кирпишкех лотокаш еттар.

Дика, хьинаре, барттайна къахьег ерригача коллективо. М. Долженко, Ю. Бочарова, А. Мадаева, кхычар а цІераш яха йиш яр производстве хьалха латтараш бувцаш. Иштта я ерригa коллектив а.

Сурта тІа: нов. А. Флигель керте латта штукатурий бригада (аьттехьара аьрдехьа): Р. Глущенко, М. Долженко, Л. Тюникова, А. Мадаев, Н. Титов, Ю. Бочаров.

И. Плиева сурт.

СИХХА ЧАКХДАХА ГУЙРАН БАЛХАШ!

☆ ☆ ☆

СВЕКЛА ЧУЭЦА ЙОЛАЯЬ ЯЛЕ А...

Урус-Мартана района боахамашка чуана йолаеннай шекара свекла. ЧІоагІа хьувкъаьй из Мичурина цІерахча совхоза цхьоалагІча отделене Зубайраев Сайди бригадир волча комплексно-механизированни бригада Хамуразов Хьамзатеи шоллагІча отделене механизатора Далаев Шамсудинеи кулгалдеча свекла лелаеча звеноша. Шекара свекла хьувкъаяра яхье а йоагІа уж шин звено.

ДІалахача шера а шекара свекла чІоагІа хьийкъаяр укхаза. 450 гектара тІара 9500 тонн шекара свекла дІаелар совхоза. Из культура кхееча къахьийгача совхоза болхлошта дикка алапи делар, хІаьта Нохч-ГІалгІай шекар доаккхача заводо совхоза ахчан преми а елар. Цу гІулакхо укх шера а шекара свекла кхеерий материальни безам тІаэлаб из дикагІа кхеяра.

Хьувкъама тешшаме лард елар цар соахка. Шекара свекла дІае аьхача 400 гектар зяба дикача агротехнически хьалашка лоаццача хана обработка йир. Лаьттанцара тІоадал соцаеш макхаш даьхар, оасарца къовсам лоаттабеш лушени йир, хІара гектара 2,5—3 центнер суперфосфати 80 килограмм аммиачни селитреи техар, са доахка зенера хІамаш хургйоацаш бархІ килограмм гексахлоран техар. Шекара свекла дІайийначул тІехьагІа, хІара гектара 50 килограмм карбомид кхоачийташ подкормка а еш шоалагІа культиваци йир совхоза механизатораша.

Уж балхаш дика чакхдаьхар районе хьалха латтача механизатора Далаев Шамсудина.

Тай техача санна нийса ла Шамсудина кхай тІара шекара свекла мугІараш.

ХІанз ший участка тІара свекла чуэцаш ва механизатор. ХІара гектара тІара планах 177 центнер яккха езача 300 центнер шекара свекла йоаккх по.

Шийца яхье ваьннача свекловодал тІехьависа лага ваца Хамуразов Хьамзат а. Керда дІайийнача къонача сомий бешамий йовкъашка я цун звено шекара свекла. Керда шу долалуш хІара гектара тІара 450 центнер шекара свекла яккха социалистически декхар тІайийцадар цун звенос. Шекара свекла чуэца болабеннача пхеялх дийнахьа баьча балха итогаш йича гуш да звено членаша шоай лош толамца кхоачашделга. Планах 220 центнер мара йоацача хІара гектара тІара 450 центнер мерза овлаш доах укхаза.

Ден нормаш тІехкхоачашъеш хьабоагІа цун звеноцара гектарнийш Ахмадова Зулай, Хамуралова Нура, кхыбараш.

...Шин-шегІа хьахиннабац толам. Дукха къахьийгал совхоза шекара свекла кхеераша из юрт боахама лоархІамера культура кхеяра.

Цхьабакъда из чуэцара хьалхе уйла яь кийчо яьяц совхозе. Кхоачамхилал свеклоподъемникаш, шекара свекла чуэца комбайнаш я боахаме. Бакъда, царех биза пайда эца вІаштІехьдалац механизаторий. Цул совгІа хьаьаьккха цІенъяь шекара свекла кхашка гувнаш даь йокъалуш латт, шекар доаккхача заводе дІаувза кхоачамболаш совхозе транспорт ца хилар бахьан долаш. Эггара кІезигагІа яле а 25 хила езача 12 машин мара яцар пхелагІча сентябре совхозе шекара свекла дІаувзаш. Цулухьа шекара свекла чуэца болабеннача диъ дийнахьа 350 тонн мара шекара свекла заводе дІаяла вІаштІехьдаьннадац совхоза, изза хІана яц аьнна хьаьаьккха кхашка а латт.

ХІаьта укх шера план 6600 тонн йолча 10 эзар тонн дІаяла лерхІ совхозо. ХІанз санна мара кхашкара свекла дІаувзалга вІаштІехьа ца доаккхе кхо бутт ха езаргья боахама. Из хила йиш йолаш хІама дац!

Совхозе болх беча № 2 йолча АТХ Урус-Мартанерча колонна шийтта машинах цхьаккха звенона, бригада тІачІоагІъяь машин яц. Шекара свекла заводе дІаялара графикаш йовзац звеньевойшта. Цул совгІа йолаш йолча машинаша дийнахьа шиъ-кхоъ рейс мара яц, хІана аьлча ханнахьа кхай тІа хьабагІац шофераш.

ШоллагІча отделене тракторно-полеводчески бригада стане шофераштa бийсаш яха моттиг а даа хІама кийчдеш кухни а я. Болх баьлчеи Іуйрийна хьабоагІаши шофераш ха йоаергйоацаш стане совцийлга вІаштІехьдаьккхача бакъахьа дар совхозеи автоколоннаи кулгалхоша.

Шекара свекла поточно-перевалочни хьисапе чуэцара, шекара свекла кхею совхозаши колхозаши транспортаца Іалашъяра КПСС Нохч-ГІалгІай обкома бюрои Министрий Советои тІадилла декхар эггара хьалха кхоачашде дезаш я Нохч-ГІалгІай шекар доаккха завод, КПСС Урус-Мартана райком, юрт-боахама производственни управлени.

Т. АРЧАКОВ,
тха спец. корр.

Укх бетта пхи ди долаш республика механизатораш ялата йийнача хьажкІех ахаш чуйица баьннаб. ХьажкІаш чуэца доладеннад Ачхой-Мартана, Гудермеса, Надтеречни, Сунженски районий боахамаш.

Республика боахамашка дІахьош да гидуаргаш чуэцара балхаш. 14,6 эзар гектара тІара чуйица яьннай хІанале гидуаргаш. Вешта аьлча 53 процент хул цох.

Массанахьа болабеннаб хІанз шекара свекла чуэца, 140 гектара тІара хІанале чуийца яьннача свеклах 2722 тонн шекар доаккхача заводе дІайихьай.

Грозненски, Ножай-Юрта, Сунженски, Шаьла, Шелковской районашка 787 гектар гурахьа дув ялаташ дІадийнад.

Кастта гурахьа дувш дола ялаташ массанахьа дІаде долалургда, бакъда, Наьсарен, Урус-Мартана, МалгІабика, Советски районашка аха дезачох ах а лаьтта хІанз а аьха баьннабац. Гурахьа дувш дола ялаташ дІаде лаьтташ кийчдара цІенхаштта тІехьаюс Сунженски, Ачхой-Мартана, Шаьла районаш.

Ховш да юрта боахама культурай лакхара хьувкъам кхебе йиш йоацилга нагахьа лаьтташ дика кийчдаь а дІадувш дола фу кондиционни а ца хуле. ХІаьта а цхьа долча боахамашка хургболча хьувкъама йоакхо яц.

Укх шера ахархоша юкъера лаьрхІача лакхара хьувкъам кхебаьбар, цхьабакъда цох кхоачам ца беш кхы а лакхара хьувкъам кхебе декхарийла ба юрта боахама къахьегамхой. Уж сийленца накъа баха беза Советий Іаьдала 50 шу дузача дезача цІейна.

Нохч-ГІалгІайчен кхашка

ГУРАХЬА ЯЛАТАШ ДІАДУВРГДОЛА ЛАЬТТАШ МУНЪАДАХАРА, АХАРА КИЙЧДАРА СВОДКА

(процент лоархІаш планаца нийсйича)

Районаш	ХьажкІаш чуэцар	Гидуаргаш чуэцар	Зяба лаьтта ахар	Гурахьа дувш дола ялаташа лаьтта кийчдар
1. Ачхой-Мартана	50	66	29	55
2. Ведана	—	—	3	84
3. Грозненски	63	88	35	69
4. Гудермески	74	92	48	63
5. МалгІабика	32	40	36	41
6. Надтеречни	85	62	52	76
7. Наьсарен	15	5	24	37
8. Наурски	78	70	43	77
9. Ножай-Юрта	5	15	2	62
10. Советски	—	—	22	39
11. Сунженски	52	44	44	52
12. Урус-Мартана	39	15	37	48
13. Шаьла	50	33	44	50
14. Шелковской	53	116	22	77
15. г. Грозный	100	—	28	—
Ерригача республике гІолла	**50**	**53**	**37**	**62**

Чуийна гуйран балхаш деш ба Сунженски района «Победа» яхача колхоза механизатораш. ХІанзале ялаташ чуийца даьннача 3456 гектара тІарча чах аргІаш даь баьннаб колхозхой. Цул совгІа 11052 центнер эрий тІаьвна а дІайийна а баьцаш хьекхай колхозе. Хьайбаша Іа доаккхаргдолча дІатІаэза аргІаш даьд 46106 центнер гурахьа дийнача ялата чах. 87487 центнер силос а Іалашъяьй колхозхоша. Уж бехктокхаме балхаш деча лакха балха голамаш гойт механизатораша Тернов Геннаде, Четников Александра, Макавкин Александра, Мерников Николая, кхычар а. Царех хІаране сменни норма 1,5 — 2 гектар тІехкхоачашъю. Силоса лаьрхІа хьокха хьажкІаш геттара лоха а йоа ца еш а хьокх, из бахьан долаш силос дукхагІа Іалашъе вІаштІехьдоал механизаторий.

Сурта тІа: Тернов Геннаде агрегат силоса хьажкІаш хьокхаш я.

И. Плиева сурт.

КIОАРГАГIА IОМАЕ МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ

Политически дешара система дешара шу тIаккхоачаш латт. Цо деххарийла бу пропагандисташ шоаш баьча балха анализ е а дешар кхы дIахо лерттIа вIаштIехьдаккхара де дезараш белгалдаха а.

Гудермес яхача станце партийни организаце дукха терко ю кадрай марксистско-ленински кийчо лакхъяра, уж идейно дегIайоалаяра. Партийни дешара дешаш каст-каста дийцад партийни собранешка, бюро заседанешка. Из бахьан долаш коммунисташеи парте боацарашеи кIоаргга Iомаяьй Маркса, Энгельса, Ленина произведенеш, парте XXIII съезда материалаш.

Шоай идейни политически боарам лакхбеш болча, дукхагIа болча новкъостех хиннаб хьинар дола общественникаш коммунистически къахьегама ударникаш. Царех ба коммунисташ Дрокина Татьяна Васильевна, Шевченко Мария Петровна, Попов Григорий Павлович. Укх тIеххьарча кхаь шера тха партийни организаце болх беш яр марксизма-ленинизма лардаш Iомаяра йола семинар. Цига дешаш вар 25 саг. Из дешара форма тха хьалашка ше дика хилар хьагойтад, хIаьта сона хетачох, укх тIадоагIача дешара шера а могае эза из. Уж санна йола теоретически семинараш вIашагIйохкаро новкъостал ду коммуниста марксизма-ленинизма источникаш Iомаяра дукхагIа творчески цхьаццадолча теоретически дешаех лаьца семинара лалувгIарашка къамаьлаш дайта.

Бакъдар аьлча, тха семинара балха юкъе нийслора цхьадола кхоачамбоацараш. Хьалха Iоаьча опытах дукха пайда эцацар, перспективни планировани яцар. Хьалхарча шерашка Iомаеш яр философе темаш. ХIаьта дешара программа кхоачашъялехьа керда программа вай мехка коммунизм хьалъяра проблемаш Iомае доладелар тхо. Цудухьа хIанз геттара лоархIам болаш да партийни дешара системе перспективни планировани оттаелга. ХIаьта иштта организационни кхоачамбоацараш а хиннад тха дешара юкъе. Семинара балха юкъе дукхагIа парте боацараш боалабе гIерташ, оаха диццолийтар коммунистий цIенхаштта дола дешар, иштта дукха терко яцар дешачар состав хувца а ялийтара.

Семинарий пропагандисташта доккха новкъостал де деххарийла я парте горкома партийни просвещене кабинет. Бакъдар аьлча, соахка тхона лерттIа методически хьехам телацар цо. ХIаьта уж а лохерча боараме яр.

Марксизма-ленинизма пропаганда — из массайолча партийни организацей гIулакх да. Цудухьа, дика дар нагахьа санна газета оагIонашка пропагандисташа шоай балха опыт йийцача, де дезараш белгалдаьхача.

В. НЕЧИТАЙЛО,
Гудермесски локомотивни депо машинист.

САХАЛИН. Эрга а яьккха тоаеш латт гIайрен тIара йоккхагIа йола Долински целлюлозно-каьхата комбинат. Укхаза хьалъяь яьннай ТЭЦ, хьалъеш латт промывочни, кийчон, кхыйола цехаш.

Комбинат эрга а яьккха тоаелга дизза йистедаргдола 1969 шу тIакхоачаш из хургья шера 105 эзар тонни сульфатни целлюлоза хьае низ болаш, хIаьта цунах 30 эзар тонни картони 70 эзар тонни каьхати хьаде йиш а я. Долински целлюлозно-каьхата комбинат Сахалине эгтара йоккхагIъяр хинна дIаоттаргья.

Сурта тIа: «Дальстальконструкци» яхача треста дикагIа вола сварщик-монтажник Михаил Красногоров. Из ший бригадаца цхьана керда промывочни цех хьалъеча къахьегаш ва.

Ю. Муравина сурт.

ТАСС фотохроника.

КПСС XXIII СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ—ВАХАРЕ!

ТОРОНАШ Я... ПАЙДА ЭЦА ЙИШ ЯЦ

Шоай керттерча декхарех цаI лоархI «Малгобекнефта» кIоарга бурув деттача контора коллективо материалаш, энерги, ахчан средстваш кхомбеш дIаахийтар. Цу даькъе укх тIеххьарча хана коллективо даьха толамаш во дац. Эргаьккха тоальй оаха хозрасчета система. Лакхъяьй балха темпаш вышкомонтажникаша а, цар юкъейоалаяьй сетевой график, цо дикка лоацъяьй вышкаш хьалъярга йода ха. Тоабаьб ремонтно-прокатни цеха болх, хIаьта иштта ерригача транспорта а гIишлой механизмай а болх.

ВIалла лаьгIа дитац чура кхоачамаш гучадахара дола гIулакх, хIаьта цу даькъе дукхагIа теркалъю керттера фондаш.

Бригадашта юкъерча социалистически яхьо а, болхлой материальни безам совбаккхара администраце даьча цхьадолча соцамаша а, плановикаша, бухгалтераша, инженерно-технически болхлоша экономически анализ кIоаргагIа яро а торо хилийтар цхьадола дика хьокхамаш даха. Бурув тохара бархI бетта задани кхоачашъяьй шийтта ди ханал хьалха, планал совгIа техад 438 метр бурув.

Уж толамаш дукха лакхагIа хила йиш йолаш дар. Тхона дика гу тхоай предприятера производства резерваш, бакъда царех пайда эца йиш йолаш дац тхо. ХIана? Контора болхлой бехк бац из. Хьожаргда вай цун бахьан фуд.

Бурув детта контора «Малгобекнефть» мехкдаьтта промыслови управлене доалахьа я. Цу тIа гIолла Iалаьмате дукха совлен ахча дIаух тха. Масала, укх шера тхоашта эшача утяжелитела заявка оттайир оаха, хIаьта «Малгобекнефта» управлене тхо деххарийла дир ерригача утяжелителах (27950 тонн) 30 процент (839 тонн) барит эца. Нагахьа санна оаха из ца эце, утяжелитела йола заявка а хьаэцаргъяц аьнна кхерадир тхо. ТIаккха фу хул? Конторе йолаш я 4348 тонн барит, кхы тIа 8385 тонн эцанза а далац тхо. ХIаьта сметах бурув деттача цхьайтта буровойх а пхенне тIа мара эшаш яц барит. Цу тIа гIолла тIехьагIа боарамал совгIа юхеюс материалаш.

Цхьаькха. ХIара бетта кара ахча дIа ца луш оаха эц промыслови машиннаькъа тIа гIолла кхо километр дIа юха ахара билеташ. Цхьаннех 7 сом а луш 60 билет эц. Из да 420 сом. ХIаьта уж билеташ кара ахча дIа а луш эцаш хилча цхьаннега 2 соми 60 кепиги мара додац, бакъда цу тайпара уж эца бокъо яц тха. Иштта хIара бетта пайда боацаш 264 сом дов тха.

ДIахо. Буровой хьалъеча никъ билла болабалалехьа НПУ капитальни гIишлой отдело кийчъю цу балхий смета. Из оаха дIалу НПУ транспортни конторера балхаш хьадеча наькъа участкага. Сметни маьхага хьежжа баьча балхех алапеш тел оаха. Бакъда, цул совгIа контора цхьанахьара хьакхувл яхача шоферашта командировочни ахча а дала дезаш да тхо. ХIара бетта цунах хул бIаь — ши бIаь сом.

МалгIабика арахьара хьатIаккхувла машинаш я конторе болх беш. ЧуIе цIеношка а, метта хIамаш а оахош Iалашъю оаха царна, хIаьта НПУ боахама-коммунальни контора ший ханханнахьа Кутузова цIерахча участке йолча общежитех доагIача 160 сома счет хьаухийт тхога. № 1 йолча контора хIана лу из, нагахьа санна тха нах цига бахаш ца хилча?

Деннеи бийсаннеи бурув тохара 60 кубически метри, хIаьта тохкам бара 17 кубически метри хий дIаахийта деза сметага диллача. НПУ хин цево буровойшта счетчикаш увттаяц, цхьабакъда дийнахьеи буси бурув тохача дIадохийтача 124 кубически метрахи тохкамаш деча 62 кубически метрахи ахча дIадех тхогара. Кхетадеш дац уж нормаш хьан, маца оттаьй а сов ахча сенна доах а. Из бахьан долаш шера 29 эзар сом совгIа лу хих.

Цу тайпара масалаш кхы дукха доаладе йиш яр. Цар къаьгга хьахьокх бурув деттача контора нийса доацача, воча хьалашка болх белга. Социалистически паччахьалкхен предприятех долча кердача положене маяххара контора ший лоIамах болх бе яьлча уж кхоачамбоацараш дIададаха йиш хургьяр, кхы а дикагIа хургдар цун экономически хьокхамаш. Ала деза Краснодарера бурув детта контораш управленеех хьа а къаьста «Краснодарбурнефть» яхача организаце чуйоагIилга. Хьокхам эца мегаргбацар-хьогI царгара вай республике а.

А.-М. ЯНДИЕВ,
«Малгобекнефть» НПУ № 1 йолча КГРБ керттера бухгалтер.

ХИЙ ДЕТТАРАХ БОАЛА ПАЙДА

Массехк шу да Сунженски района Ленина цIерахча колхоза хий дехкача лаьтта юртбоахама культураш кхею. Цхьабакъда укх шерага кхаччалца эшшача бесса хий дийхкадац духхьал хьажкIашта мара. ХIаьта хий дехкача лаьтташка хIара шера лакхара хьувкъам кхебора колхозе. Иштта, 1964 шера 300 гектарах хIаране тIара 34 центнер хьажкIаш чуийцар. Укх шера геттара лакха хьувкъам кхебир колхозе. ХIара гектара тIара 40—45 центнер хьажкIа яьлар. Ала дезаш да совхоза къахьегамхоша михо хьажкIаш легаьча участка тIара а планагIа йоагIачул совгIа хьажкIаш чуийцалга. Селлара лакха хьувкъам кхебе вIаштIехьдаьцнад хьажкIашта ханнахьа хий дехкар бахьан долаш. ДIадахача шера хьажкIаш дIаювргйолча лаьтташта хий чудолийталар, хIаьта укх шера шозза вегетационни хий техалар. Ховш да духхьал хий дийттадар аьнна кхыдола лаьтта тоадара балхаш деш ца хилча, цхьаккха а юрта боахама культурай хьувкъам лакхлургбоацилга. Хий деттарах пайда бала йиш яц цунна нийсса минеральни а органически а удобренешца лаьтта хьаьндеш ца хуле. Цудухьа колхозо хий детташ мел долча лаьтташта минеральни а органически а удобренеш ехк. Зяба оахаш долча лаьтташта хIара гектара тIа шишша центнер суперфосфати, пхиппа тонн ширдаьнна кхои дула. Уж а кхыдола а лаьтташ тоадара балхаш дика дар бахьан долаш юрта боахама культурай лакхара хьувкъам кхебе вIаштIехьдаьннад колхоза къахьегамхой. Гидуаргий хьувкъам лакхбара аьттув болаш яцар укх шера этта ха. Хий ца дехкача лаьтташкара 7—8 центнер мара гидуарг чуэцанаар, хIаьта хий дехкачара 15—16 центнерга кхаччалца хургба из хьувкъам.

ДIадахача шерага кхаччалца колхозо цIаккха а гурахьа дийнача кIина хий дилладацар, из бахьан долаш хьувкъам лоха хулар. Юкъера лаьрхIача гектара тIара 15—17 центнер мара кIа чуэцацар. Укх шера хий деттар бахьан долаш колхоза вIаштIехьдаьлар гектара тIара 22,1 центнер кIа чуда. Из хьувкъам а бац лакхара-м, хIана аьлча эшаш йолча удобренешца кхоачам болаш хьаьндаьдацар лаьтташ. Ховш да Iалама хьалаш мелла дикадале а лаьтташ доагIача тайпара хьаьндеш ца хилча ялатий хьувкъам лакха хила йиш йоацилга. Из теркалде деза колхоза кулгалхоша.

Колхозе хIанз хий детта дика кадраш кхийнай. Лаьтташта хий деттача дерригача шера болх беш кхо звено я. Алхха тIера баланза баргбоапаш моттиг нийсъелча мара шоай балха тIара бовлац цу звеноцара болхлой. Цу балха хьинар ца кходеш болх барах белгалбаьннаб колхозхой Р. Михтиев, Й. Подорожный, кхыбараш а.

ХIанз тIакхоачаш латт гурахьа ювш йола юрта боахама культураш дIаюв ха. ТIехьа кхачаш йолча культурех мукъадаьнна 170 гектар лаьтта хIанзле аха а аьха хий диллад. Совхоза кулгалхой дага ба гурахьа дув ялаташ дIадувргдолча лаьтташта чудолийташ хий дилла.

А. ЗИМАРИН.

Мурманске йилла йолаьй керда кIоарга хий дола чкъаьрий порт. ГIишлошъерашта мах баь варгвоаца новкъостал лоаттаду водолазаша. Цар причалий конструкцешта электрокислородни сварка ю, дуккха а кхыдола хи кIалхара балхаш кхоачашду.

Сурта тIа: гIишлон мастер С. Кушев (аьттехьарвар) водолазашта А. Ткаченконеи (Iохайна ваьгIачоа) Ю. Саболошаи хи кIалхара балхаш дара задани луш ва.

С. Майстермана сурт.

ТАСС фотохроника.

ДРУЖИННИКАШ ДАГАБУВЛ

Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода халкъа дружина заводской районе дикагIчарех цаI я. Цун юкъе воагIа 324 саг, царех 81 коммунист ва, вожаш комсомольцаши парте боацараши ба. Царех дукхагIбараш шоашта тIадехка сий дола общественни декхараш лерттIа кхоачашдеш ба. Масала, 10-ча, 11-ча, 1-ча цеха халкъа дружинникаш Наумов Виктор Дмитриевича, Синелько Прокопий Васильевича, Бычкова Раиса Аверьяновнайна шоай хьинар а низ а ца кхобеш общественни порядок лораярах массехк Сийлен грамоташи совгIаташи тийннад. Иштта шоашта тIадехка общественни декхараш кхоачашдеш бола дружинникаш кIезига бац завода коллектива юкъе. Болх тоабара халкъа дружинникаша де дезараш дувцаш яр укх деношка завода партбюрос гулъяь совешани. Цига доклад йир завода халкъа дружинникий штаба начальника Сергеева. Цо белгалдаьхар халкъа дружинникашта карагIдаьннараши де дезараши. Иштта совещане къамаьл дир № 4 йолча цеха керттерча инженера Хаджиева, цу цеха начальника Штейнгарта, завода парткома секретара Живолупова. Цу совещане дружинникаша шоай балха опыт йийцар, дагабаьлар дIахо де дезарех.

А. ЮСУПОВ.

ПРОИЗВОДСТВЕННИ ФОНДЕХ БИЗЗАГIА ПАЙДА ЭЦА

Партеи правительстваи тIаийцача промышленноста доал дара программо хьаелл производство дIахо дегIаккхувлара а эффективность лакхъяра а торонаш.

ХIанз къаьстта а лоархIаме хинна дIаотт производственни фондех пайда ийбелга. ЛоархIаме декхар хинна дIаотта деза керттера производственни фондаш кердайоахилга, царех пайда ийбара эффективность лакхъелга. ГIулакх миштад аьлча, кердача системага яьнначул тIехьагIа предприяте фондех пайда ийбарах мах тела безаш да. Масала, нагахьа санна тха комбинат кердача системага яьнналаре, цо укх шера производственни (керттерча а оборотни а) фондех пайда ийбарах йиъ ахи миллион сом гаргга мах бала безаргбар.

Поощрительни фондаш хьаеш хиланза яргйоаца критери я рентабельность дегIаахара отчисленей норматив, хIаьта цу тIа а рентабельноста хьокхама чулоацам хувцабеппаб. ХIанз производства рентабельность кхетаю баьнна пайда товарни продукцега дIадолачунна нийсбеш бистарца а доацаш, производственни фондий (ерригача — керттерчарца а оборотничарца а), нийсбеш бистарца.

Иштта гIулакхаца, предприяте керттерча производственни фондий (оборотни фондий, цIеной, гIирсий) махи оборотни средствай (кийчача продукце, бедала, запасной доакъой, ремонтни материалий) запасаши кIезигагIа мел хулийта кIезигагIа хургба фондех тела мах, рентабельность лакхагIа хургья, долче, поощрительни фондашка дIахьежаду ахчаш алсамагIа хургда.

Цунца хьашт долаш я къаьсткъаьста хIара предприяти санна, иштта бIарчча паччахьалкхе а.

Фондех толашагIча тайпара пайда ийбара факторах дукха я. Цар лоархIам производства тайпага хьежжа хувцалу. Керттерча фондех толашагIча тайпара пайда ийбара керттерча факторех цаI я оборудоване балха сменность лакхъяр. Масала, машинашъечар отрасле гIолла юккъера лаьрхIача оборудоване балха сменноста коэффициент 1,4 хул, хIаьта Уралмашзаводе — 1,99. Иштача гIулакхаца, кхы тIа капвложенеш а ца еш машинаш хьаелга 42 процент алсамдаккха йиш я (уж цкъаи ахаззен гаргга дукхагIа хьае йиш я!), нагахьа санна машинашъеча предприятеша оборудоване балха сменноста коэффициента боарам Уралмашзаводачунга дIаккхоачабойя.

Керттерча фондех толашагIча тайпара пайда ийбара эшача гIулакхех цаI да болх беш йола къахьегама средстваш даим болх бурургболаш хулийтилгеи толашагIа хулийташ тоаелгеи. Из къаьстта а лоархIаме да оборудовани болх беш йола дукха ха йолча моттигашка. ЦIенхашттара терко е еза оборудованена ший ханнахьа а дика а ремонт яра, ца талхийтара хьалхе а планах ремонт яра ханаш цхьанна а тайпара тувла а ца йолийташ.

Доал дара кердача хьалашка эгтара а боккхагIча лоархIаме хиле дIаотт промышленни предприятей керттерча фондех меттел, оборотничарех а толашагIча тайпара пайда ийбелга. Предприятей складашка сов дукха материальни маьхера хIамаш Iоаяро халкъа боахама Iалаьмате доккха зе ду. Цу даькъера керттера декхар да материалий дукхала хьыда дола чIоагIа боарамаш увттаделга, уж дIаахара-тIаахара а царех нийса пайда ийбара а чIоагIа тIахьожам лоаттабелга.

Тха комбинате тIеххьарча кхаь шера чухьа шозза оборотни средствай нормативаш увттаяьй. Укх шера бIарччача комбинате гIоларча службаш бехктоххаме йолча запасий тайпай хьакъехьарча нормативаел совгIа, хIара цехе гIолларча запасий (ахчанца лоархIаш) нормативаш а оттаяьй. Увттаеча заявкай дикал гаьнна толашагIа хулийташ тоалнза яргьяц, ца эшеи сов йолеи материалаш ийе йиш яц.

Шеко йолаш дац производственни фондех мах телилга юкъедахьаро, рентабельноста хьокхам оттабаро, реконструкци еча ханеи оборотни средстваш ца тоъача ханеи бюджетни финансированена меттел юхателарг ахча телилга хилийтаро предприятена тIачоагIъьча ерригача средствах дикагIа пайда ийбара гIолергхилар.

В. СКРЕБНЕВ,
Грозненски химкомбината керттера экономист.

СИЙЛЕН ЦIЕРАШ ЯЬХАЙ

Октябра 49 шу дузача денна сийна яьржача яхье дика толамаш дахарах Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа кулгалхошеи наькъий профсоюза президиумои Нохч-ГIалгIайчен машиннаькъахой йоккхача группана еннай магистрала дикагIбола машиннаькъахой яха сийлен цIи, къахьегама сийлен книжка тIа цар цIераш дIа а язъеш. Иштта царна еннай ахчан премеш.

ДикагIвола цистернаш юлар яха цIи еннай коммунистически къахьегама ударника Ичаев Хьусейна, дикагIвола машинист яха цIи — Гудермесерча водителa Б. Ачеева, Грознерча С. Бокова, кхыбарашта.

Г. АНОХОВ.

СОВЕТСКИ ТАНКОВИ ГВАРДИ

Танкистий Денга

Ткъо шу хьалха дар из. Йийкха гуйран Iуйре яр. ЦIеча майда тIа нийсъенна дIаэттар танкай колоннаш. Команда оаз яьлар, тIаккха болата машинаш, низ бола гIа а боаккхаш, Мавзолеяна уллув гIолла тIехъювла йолаелар. Уж лехкараш яр Даьхе бахьанерча тIемашка сийлахьа цIи хеза гвардейски Кантемировски дивизе экипажаш. Иштта кантемировцаша гIа а боахаш, 1946 шера 8 сентябре духхьашха белгалдир танкистий Ди. Из Ди дезде оттадир бронетанкови бIуво Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIем тIа гIоръяьнна коталонаш яхар а, хIаьта иштта танкаш ераша Советски герзаща кийчдаь Низаш тIема техникаца кийчдара коталонаш яхар а сийлахьа белгалдара.

Владимир Ильич Ленина заданегIа граждански тIема шеррашкехьа а Сормовски заводе хьаьяр эгтара хьалхагIара вай Дай-мехка танк. Цу хана денз вай мехка дегIаахa йолаелар танковой промышленность. Коммунистически партеи Советски правительстваи даим йоакхо яьй дунен тIа дикагIа йола машинаш хьаяра. толашагIча тайпара из унзара техника лелае хов кадраш кийчъяра. 1932 шера бронетанкови механизированни бIун Академи йиллар РККА юкъе а йодаш, цо эзараш эпсараш арахийцаб.

Советски бронетанкови бIун тIема низ биэза а къаьгга а хьагучабаьлар Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом болаш. Цхьаккхе а йоккха операци яцар цо дакъа ца лоацаш. 1941 шера гурахьа къиза тIемаш даьржар Москвана юххерча аренашка. Москвана тIаккхача гIийрта моастагIа воха а ваь, гаьнна малхбузехьа тIехьашкаваьккхар. Московски тIемашта юкъе хьахилар советски танкови гварди. ТIема заданеш хьокхаме кхоачашъярах, турпалали денали хиларах эгтара хьалха гвардейски а еш эргаьккхар М. Катукова командовани ю 4-гIа-танкови бригада.

Танковии механизированнии соединенеш Iалаьмате боккхача лоархIаме хилар Волгера тIом беш. Дерригa а цхьа бIаь сахьат мара эшанзар царна города Калача малхбоалехьа бизза го баь баккха. Из кхоачашдара тIемаш а деш къилбаседехьара цхьа бIаьи ах бIаьи километри къулбехьара бIаь километри а йийзар танкистий.

Танкисташа даь тIемаш белгала дар уж хьаккхашта, хоадам боллаш, говза деш хиларца. Подполковника Филиппова командовани еча отрядо наступлени йолайир 1942 шера 19 ноябре города Серафимовича юххера, гитлеровций оборонах чакх а яьнна, саррахьа Донага кхаьчар из. Из толам баьккхачул тIехьагIа Филиппова экипажашка приказ делар, фараш лота а йийя, майолхха масса Калача районе Дона тиллача тIаьгахьа йолале, аьнна. Гитлеровцаша, уж шоай машинаш а лаьрхIа, духьале йинзар. Танкисташ, болххашехь а городе чу а лийлха, малхбоалехьа дIахо болабелар. Советски отарашка уж вIашагIкхийтар къулбехьара наступлени еча инарала Вольске механизированни корпуса хьалхалаьнна доагIача доакъошца. Кхо бIаь эзар саг юкъе волча моастагIчун группировкана гонахьара болата гIоз вIашагIхоттабелар.

Советски танкисташа къонахчала а денала а хьокхамаш дIахьекхар Курски дуге хиннача тIем тIа — машиний дукхалга диллача шийл тIех кхы боацаш хиннача тIем тIа. Фронта башха йоккха йоацача участке тIом беш шинна а оагIора цхьа эзари ах эзари хургйола танкаши шоаш лела йоккхий топаши яр. Прохоровкана юхе тIемаш даьча алхха цхьан дийнахьа вай танкисташа хIалакья дIаьккхар йиъ бIаьннел тIех фашистски бронемашин. Цу хана 6-ча танкови корпуса командовани еш вар со, хIаьта цецвоаккхаш йола тIема эпизодаш бIаргагуш а хилар.

Шаьрача ара гIолла мотогIашлой колоннана уллув хехка йодар воккхагIча сержанта Королева танк. ШIаьхха хьунна тIехьашкара хьараьккха фашистски «тигр» йоагIашехьа а вай автоколоннана дов де йолаелар. Лота а енна, хаьрцар хьалха йода грузовик, воккхарна никъ дIа а къовлаш. ВоккхагIча сержанта Королева «тигра» дов доладир. Йоккхача топа пхорч кхоачалелча, юха а хьовзаяь, йодлача бесса моастагIчоа тIатехар цо ший машин. «Тигр» наькъа йистерча сангар чу ежар.

Цу деношка ерригача фронте, берригача мехка гIолла дIахеза чакхдаьлар бархI «тигра» атака яьча комсомольца Советски Союза Турпала Шаландина танковой экипажа карагIдаьнна турпала гIулакх. Вай танкисташа царех шиъ йохайир. Цхьабакъда, Шаландина машин а лотаелар. Шоаш боабойя а новкъа доацаш,

Эскара инарал АНДРЕЙ ГЕТМАН,
Советски Союза Турпал.

дIахо а моастагIчоа йийттар йоагача танка тIарча советски тIемахоша.

Прохоровкана юххе хиннача бирсача тIем тIа вийр танкист Юрий Соколов. Йоккха топ еттара чертежашцеи формулашцеи цхьана цунгара корадаьлар ер йоазув: «Сона ялар унзара дац, новкъостий. Из ираз да — сай халкъ бахьан ялар. Иштта аьннад Зоя Космодемьянскаяс».

ТIемаш массаза ду дегIаухар советски болата низ. Танкисташ белгалбийлар Корсунь-Шевченковски районе. Москвана, Яссашта, Кишенева юххе. Малхбоалехьен Пруссе моастагIий группировкаш йохаеча. Берлин йоаккхаш баьча тIема тIа дакъа лоацаш яр ялх эзар хинна ца Iа советски танкаши шоаш лела артиллерийски установкаши.

Восстани яьча Прагана новъостал де гIо, аьнна, вай танкисташка приказ кхаьчача хана Берлина тIа кура теркаш яр коталон Байракх. Бронетанкови бIун Маршала П. Рыбалкои инарала Д. Лелюшенкои командовани еш хиннача танкови эскараша, бIуний кхыча тайпаша цхьана нийс а еш, къилбаселехьара чухьийдла сиха дов дарна го а баь, капитуляци йинза ца йоалача оттайир моастагIчун группировка. Вошал долча Чехословаке столица мукъаьккхача ден сийна пражски майдаех цхьанне тIа даим латтаргйолаш хьалъоттаяьй эгтара хьалхагIа городе чуйиккха № 23 йола советски танк.

Японски Квантунски эскар дохадеча юкъе а лоархIамера роль йолаш хилар советски танкови бIу. ШIаьхха чIоагIа хIама тохарца цо кIоаргга хоадалаь дIа-са къоастадир из. Танкисташа шоай коталон тIема никъ Тайжача океана берда йисте кхачарца чакхбаьккхар.

ТIом беш латтача хана моастагIчун оборона йоха а еш чакхбувлара лоархIамегIа йола средство, оперативни толам баккхара хоадам беш бола низ бар вай бронетанкови бIу. Уж дукха тIа а ухийташ тIемаш даро торо хулийтар Iалаьмате чIоагIа йоаржаяь тIагIортама операцеш сиха а гаьнна кIоарга а чакхъяха. Советски танкисташа дIахьекхар шоаш йоккийча хин духьаленех тIехбувла, лоаман довкъаш даха ховш бола боккъалара говзанчаш болга.

Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема шерашка танкисташта карагIдийннача денала гIулакхий лакха мах бир Лаьхено: ши бIаьи ах бIаьи эзар гаргга гарча салташтеи эпсараштеи орденаши медалаши еннай, эзарнел дукхагIчарех Советски Союза Турпала йоккха цIи тиллай, хIаьта ялхайттанех шоз-шозза а тиллай из цIи.

Ше бе мабоагIара белгалбаьб танкаш ерий турпалера къахьегам. Нийс эзарпел дукхагIа болча наха орденаши медалаши еннай, хIаьта къаьстта а белгалбаьнарех Социалистически Къахьегама Турпала цIи а тиллай. Из доккха совгIат кхоачадаьрашта юкъе ба «Т-34» яхача танка керттера конструктор А. Морозови «КВ» яхача танка керттера конструктор Ж. Котини.

Советски тIемахой тIем тIа яьккха сийле белгал а еш, вай мехка дуккхача городашка а доазол дехьа а моакхаза кхеран пъедесталаш тIа латт советски тIема танкаш. Уж бIаргаго йиш я Волгограде а Ленинграде а. Дона тIарча Калаче а Кантемировке а. Прохоровкана юххе а Белгороде а. Курске а. Борисове а. Могилеве а. Минске а. Львове а. Севастополе а. Прагаи, Берлинеи, Венаи майдашка а.

ТIемал тIехьагIарча шерашка боарам боацаш чIоагIа дегIаденад Советски мехка оборонни низаш. Ядерни герз гучадаларца тIема гIулакха юкъе хиннача революце кхы а ноагIа алсамъяьккхай хIанзарча ханарча тIема юкъера танкай роль. ХIаьта из кхетадеш а да. Танкови бIух доахк ракетно-ядерни тIема хьалашка из тIехбаьнна боккхача лоархIаме хулийта дуккха а гIулакхаш. КПСС XXIII съезде ше даьча къамаьла юкъе оборона министра Советски Союза Маршала Р. Я. Малиновске белгалдаьккхача тайпара, дуккхача лоархIамерча хьокхамий хьакъехьа вай танкаш США а НАТО кхыча доакъошхой а тIеххьарча образецел толашагIа я. Дукха а дукхагIа алсамбаьнна ядерни герза низах вай тIемахой хьулабара болата боарам, машиний массал а маневренность а лакхъеннай. Советски танкаш лаьттан тIа а хи тIа а духьале йоацаш лелалуш я.

ХIанзарча ханарча ракетно-ядерни тIем тIа танкови соединенеех лаьттарча бIуний керттера хIама тохара низ хургба. Фронташка хиннача шоай даьй а боккхагIча вежарий а традицешта тешаме болча советски танкисташа ка маьхала а ювлаш Iомаю керда тIема техника, цунца тIом бара хьисапаш Iомадеш карадерзаду. Эскаре халданза дукхагIа хулаш латт тIема машинаш лехкара говзанчаш, классни специалисташ, тIа-тIа дукхагIа хулаш латт тIехдика экипажаш а бIарчча подразделенеш а. Эзараш болча танкистий массехк специальность я, уж цхьанне дер воххо де ховш ба.

Туркестански тIема округе сий а деш ювц воккхагIа вола лейтенат Т. Яголин командир вола вавод. Дика Iомабенна тIемахой. классни специалисташ хинна дIаэттаб воккхагIа вола сержант В. Бердюгин, эIамагIа вола сержант С Ростовцев, вовзаш волча поэта вийий веI ефрейтор С. Есенин. Закавказски тIема округе тIехдика гIулакх деш ва старшина Г. Черных. Цо дукха а дика механикаш-водителаш кхебаьб. ТIехдика хьокхамаш дахарах СССР оборона министра маьхера совгIат деннад цу старшинана.

Халкъо доккхал ду цу тайпарча тIемахоех.

Эскаре гIулакх де баха кийчлуш бола вай кагирхой чIоагIа бронетанкови механизированни бIунашка баха безам болаш ба. Дукха кагий нах ба тIема гIулакх де тIахьехалехьа ДОСААФ клубашкеи организацешкеи мотор Iомабеш, автомашинаш лехкараш, трактористаш, комбайнераш хулаш. Из — танкови бIуна йола дика пополнени я.

Шоай массаза а деддеш оамал йолча цIейна тIема а политически а кийчонна керда толамаш а даьха, тIема говзал дIахо лакх а яь накъа болх советски танкисташ. Вай турпалерча Герзашца кийчдаьча Низий берригача тIемахошца цхьана советски халкъа машарера къахьегам фе бIарг а лоххаш лорабеш латт уж.

(АПН).

МАССАЗА А ХЬАЛХА

22 шу хьалха, баьца дааpаш кхеду говзанчаш Iомабу техникум йистеьккхачул тIехьагIа ера Лидия Андреевна Сорокина 3-ча сомий-баьца даарий совхозе балха. ДIаухар шераш, хIаьта Лидия Андреевна даим ший професси эргайоахаш тоаеш яр. Цо болх беш даьхача цу шерашка ца кхееш малагIа культура йисай. Помидораш, нарсаш, кабуц, хохаш, морковкаш, тайп-тайпара баьцаш кхееча звенона а тIаккха бригадана а кулгалде дийзад. Цхьабакъда, нов. Сорокинас кулгалдеча бригада коллектив дукхача шерашка хьалхалатташ хьайоагIа юртбоахама продукци яккхара даькъе къахьегама овсарде лакхъяр духьа лелаеча яхье, цудухьа доккхий толамаш а даьхад. Баьца дараш леладерашта юкъе эггара хьалха коммунистически къахьегам баьхьан долаш яхь йолаяьр а эггара хьалха 1964 шера октябрь бетта «Коммунистически къахьегама бригада» яха из сийлахьа цIи яьккхар а из яр. ДIадахача семилетка шерашка баьца дааpаш кхедара даькъе лакха производственни хьокхамаш хиларах укх шера доккхагIа дола правительственни совгIат денна Лидия Андреевнайна — Ленина орден.

Цхьабакъда, нов. Сорокинас цунца цхьана, бригадана кулгалдара болх ше бешехьа а, боккха общественни болх а бу. Из цкъа санна, дукхаза а хийржай совхоза болхлой комитета членалла, производственно-массови комиссе председателалла. Из массаза а хьожаш хул отделенешка, бригадашка, звеношка болхлоштеи гIулакхерча нахаи юкъера социалистически яхь мишта лел, цо тIахьожам лоаттабу массаза а болх беча производственни совещанеи балха, из хьеж къахьегамеи производственни дисциплина мишта латт, рационализации изобретательствои малагIча хьала тIа я, хIаьта ишта цу деле хьаьца болхлой комитето тIаийца решенеш кхоачаш мишта ю а.

Ховш да производственно-массови болх эггара йоккхагIеи эггара халагIеи йола общественни балха участок хилар. Селлара боккха общественни болх бе а бригадана кулгалде а мишта кхоаю хьо аьнна шийга хаттар дича, оал цо «Со кхоаю-кх цу массанахьа а. Комиссе председатель се хиларах тарра, аз сай балх тIа ког гIортолга ю сай профсоюзно-боахама активах, аз царна заднеш тел, уж бокъонца кхоачашелга хьа а дех. Оаха массане а кхетаду тха организаторски болх КПСС ЦК мартовски Пленумо юртбоахама продукци дукхагIа яккхара хьалхашка оттадаь дерригача халкъа юкъара декхар кхоачашдара тIабергзабаь хилар. ХIаьта со тIайоацача хана бригадан деча кулгалах дувца вай доахие (2—3 ди а даккха дезаш хул са балха тIара яьле, хIана аьлча отделенешка, бригадашка хила еза). сай йиъ звеньеваех, тийше бут аз из болх. Уж нах са бригаде 15 шера а кхы дукхагIа а болх беш хьабоагIаш ба. Цар балха опыт я, шоай балхах дика кхеташ а из дукхабезаш а ба уж, организационни а агрономически а маIан дола деррига дешаш балха ди чакхдалале къоастадулургдолаш ба уж. Са бригаде дика къахьег дукхагIа болча болхлоша, къаьстта а Гайтемирова Жухрай, Космынина Раиса, Ишхоева Малика, Чапанова Белита санна болча, балха тIа ха ца къовсаш, бригада коллектив баьца дааpаш кхедара оттаяь производственни план кхоачашъе дика лоархIаяра шоай дерриганизаш дIалуш болча дуккхача кхычар».

Белггала, ишта да а да из. ХIанз а чакхдаьннадац юртбоахама шу. хьалхашка латташ дукха гIулакхаш да, цхьабакъда, цхьайола итогаш хIанзале гуччахьа я. Нов. Андреевас кулгалдеча звеноє укх шера итт гектар долча лаьтта комараш дика хьувзаяьй, хIаьта из бахьан долаш торгови организацешка а консервни заводе а дIаяхьийтай паччахьалкхен планал тIех 80 центнер комараш. Халха кхача помидораш хIара гектара тIара кхо тонн совгIа яьхай бригадо, шозза хIана яьяц аьнна тIехкхоачашъяьй морковкаш кхеяра план, хохаши кхыдола баьцадараши кхедара план — цкъаи ахаззен.

Коммунистически къахьегама цу бригадо даим хьалхара моттиг йоах баьца дааpаш леладеча бригадашта юкъе латтача социалистически яхье. Эггара тIехьагIара болхлой комитета заседани хиннача хана яхьа итогаш еш яр, яхаш дувц рабочкома председатела Абдулкеримова Асяс, цу хана ше къамаьл деш нов. Сорокинас хьоахаданзар ше кулгалдеча бригадо даьха толамаш, цхьабакъда, болхлой комитета членаша цIаькха а массавараьза а хинна цунна хьожайир хьалхара моттиги ахчан премии.

С. ЧУХАРЕНКО,
облсовпрофа производственни балха отдела заведующи.

ВАЙ ХЬАМСАРЧА ДАЬХЕНЕ ГIОЛЛА

СОЛИДАРНОСТА МИТИНГ

МОСКВА. Испане фашизманна духьалара тIом болабенна 30 шу диваран испански халкъа къовсамцарча солидарностан хетаяь яр Советски Эскара М. В. Фрунзе цIерахча Центральни ШагIа хинна митинг. Митинге дакъа лоацаш хиннараша безаме тIаийцар Испане Коммунистически парте председатель Долорес Ибаррури. Митинг хьайийлар эскара инарала И. В. Тюленева.

Йоккха еце а, ший гуманни дикалашка диллача низ болаш яр советски бIухой—испански лаьттан тIа латаш хиннача летчикий, танкистий, артиллеристий группа. Испански халкъои бIухоша интернационалисташеи фашисташца лоаттабаьча бирсачех деналерчеи къовсамах догадовгIараш дийцар митинге Советски Союза Турпала авиаце инарала-майора Б. А. Смирнова, инарал - лейтенанта А. А. Ветрова, Ленински преме лауреата, кинорежиссера Р. Л. Кармена.

Дог тохаденна къамаьл дар митинге М. И. Калинина цIерахча гвардейски Тамански дивизе вийкала йоккхача топа командира, сержанта Йонов Николая даьр. 30 шу хьалхагIа, аьлар цо, герзага гIоллара тха боккхагIа бола новкъостий турпалерча испански халкъа новкъостала баьхкар. Вай бевача испански хьалшашта оаха дош лу, гвардейски Тамански дивизе тIемахой, Советски Герзашнарча Низий беррига тIемахой а санна, Советски Союзеи ерригача социалистически лагереи хьашташ деналда лораде массаза а кийча хиларах, хIаьта нагахьа санна эше шоай паргIатои кхычарех тийша хIама доацаш хилари бахьан долаш къовсам лоаттабеча халкъашта новкъостал дара даькъе шоай сийлахьа интернациональни декхар кхоачашде а.

Митинге къамаьл дир Испане Компарте ЦК Президиума член а ЦК секретарь а волча Игначо Гальего. Цо дег тIара баркал аьлар советски халкъа испански халкъо ший паргIато бахьан долаш лоаттабеча къовсама тIехьа хилар хьахьокхарах.

Оратора белгалдаьккхар, котало йоаккхаргхиларах бола тешам испански халкъо бакъбу бокъонца долаш долча хIамашца, ший мехка болхлой классеи халкъеи сакхетам а тIема денал а лакхдаларца, халкъ Испане Компартех тешаш хиларца. Кастта котало яргхиларах тхо теш, аьлар цо, хIана аьлча тхона хов; селхан санна а массаза а тхоца я Советски Союзеи кхыча социалистически мехкийн солидарность, деррига дунен тIарча испански халкъа Iалальмате дукхача доттагIий солидарность.

АНГАРА ТIА ДОТТАГIАЛО ИЛЛИ ДОАХ

ИРКУТСК. КIирандийнахьа укхааза чIоагIа езъеш дIакъайлар РСФСР-ера эстонски искусства декада. Иркутски лаьттан тIа итт дийнахьа дийкар эстонски иллеши ашараши, литературни сейренаш хилар, фильмаш хьийкхар, болх беш яр графика, фотографе, книжкай, прикладной искусства изданей выставкаш. Декада дIакъовлара хетаяьча торжественни собране РСФСР культура министра Н. А. Кузнецова хоам бир, декала бокхача толамца чакхдаларах, вай халкъий вошален барт-цхьогIони деза цIей а хинна из дIаэтта хиларах.

Эстонски ССР правительственни делегацеи декаде дакъа лоацаш мел хиннарийн цIерах ЭССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела А. А. Мюрисепа доккха баркал аьлар декада чIоагIа терко яьча РСФСР правительствана, Иркутски обкомаи облисполкомаи.

ТАТАРЕ КЪОНАЧА МЕХКДАЬТТА ДОАХАРИЙ СЛЕТ

КАЗАНЬ. Мехкдаьтта Татаре столице — городе Альметьевске кIирандийнахьа чакхъяьлар республика къонача мехкдаьтта доахарий традиционни кхойтталагIа слет. Из чакхъяьлар «Ударни гIулакхий счет ебае» яха девиз а йолаш. Слете къамаьл дир ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара С. Павлова.

ЙОККХАЧА ЭКРАНА ХЬИСАПЕ

ЛЕНИНГРАД. Цу дийнахьа йоккха Полиакран а хинна дIаэттар С. М. Кирова цIерах йола культурай салаIареи Центральни парк. Гуйран эггара хьалхара кIиранди советски кино цIей дар Ленинграде. Искусствица безам бола эзараш нах баьхкар бовзаш болча артисташца, режиссерашца, драматургашца вIашагIкхета. Артисташца шоай творчески уйлаех, балха тIарча халонах а аьттонех а дийцар режиссераша н. Кошеверовас Н. Розанцева, артисташа Ф. Раневская, А. Баталова, кхычар.

ГОРОД — БЕШ

ОТРАДНЫЙ (Куйбышевская область). Сийрда, гаьнаша хьулаяь, къулбехьара куророт дагайохийташ йола городок. Шийга хьежжа я цун цIи а — Отрадный (тоамболаш). Волжски мехкдаьттахой столица я из. Города итт шу дузача ханаца нийсделар царна Ерригсоюзни мехкдаьттаи газовии промышленноста болхлой ди. Отрадных хозахета алац город-беш. Га ягIаш кховзткъеи итт квадратни метр я цига хIара сага лоархIаш! Мехкдаьтта городе да из а. КIирандийнахьа «нефтяник» яхача стадионе гулбелар Отрадне мел бахараш хIана бац аьнна бола нах. Царна юкъе — шаьрача ара хьалхара буровойш яхкаь къахьегама ветеранаш. Куйбышевски лаьтто луча дерригача мехкдаьттах нийсса ах хIана лац аьнна лу укхаза хIанз. Алхха укх шера планал совгIа даьккхад шовзткъа эзар тонн совгIа коача доагор. Юбиляршка моаршал телаш бар города ханнара бараш а — даьша дIадоладаь гIулакх дIахо дахьа дезаш бола итт шу даьнна пионераш.

УКРАИНА СВЕКЛА ЛЕЛАЕРАШ КХАШКА АРАБАЬННАБ

КИЕВ. Хьувкъам чуэца болабеннаб Украинера свекла лелаераш. Пхийтта областерча механизаторараша кхашка араьхай шоай комбайнаш. Чакхъяккха заводашка йихьай эггара хьалхара шекара бедала 135 эзар тонн. Механизаторий кара я итташ эзараш комбайнаш, подъемникаш, погрузчикаш.

СИГАЛА КХАЧА ГIЕРТ МЕХКДАЬТТЕИ ГАЗИ

ЮЖНО-СУХОКУМСК. (Дагестански АССР). Низ бола кIеж техай Южно-Сухокумске бурув теха яьккхача № 38 йолча скважина чура. Цун дебет массаза хула тайпа яц — деннеи бийсаннеи 200 тонн. КIеж етта йолаеннай Солончакови залеж а. Укхаза кIеж техай деннеи бийсаннеи кхо бIаь эзар кубометр луча газо. Дика къахьег Ногайски промыслови управлене мехкдаьттахоша. Ер шу хьадоладелча денз цар планал совгIа Даьхенна деннад массехк эшелон мехкдаьттеи 27 миллион кубометр «сигалбессарча доагореи».

МАЬХЕ ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТ

ЕРЕВАН. Янтарни кислота даккха йолаеннай химически реактивай ереванский завод. Цунах шерра пайда эц формацевташа. Дукха ха йоацаш болх бе йолаенна из завод химически реактиваш промышленносте арахецара специализаци яь йоккха предприяти я.

АЗЕРБАЙДЖАНСКИ ССР. Кердача пятилетка хьалхарча шера дика болх бу форда юккъе — цIи хезача Нефтяные Камни яхача бIоагIаш тIарча городоке вахте латтача КПСС XXII съезда цIерахча мехкдаьтта промыслови управлене коллективо. «Нефтяные Камни» къахьегамхой планал совгIарча счета тIа «Iаьржача доцо» итташ эзараш тоннаш я. ТIехь-тIехьагIа гаьнагIа форда юкъе йолхаш латт эстакалаш, царна уллув тIехь-тIехьагIа дукхагIа хулаш йоагIа кердача скважинай стволаш хи кIалхарча мехкдаьтта кладовойшка шоашта тIера IочугIоргйола майдаш.

Сурта тIа: форда тIара бурув а детташ скважинаш йоаха говзанчаш бурильщик Гамзатов Махьмали (аьттехьа) бурильщика гIонча Савченко Алексейи.

Ф. Аливва сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДА ЗАМА ДIАЙОЛАЯЛАРАХ ДОЛА КНИЖКАШ

ДУШАНБЕ. Книжкаш хьокха оттадаь йола «Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци — керда зама дIайолаялар» яха выставка хьайийлай Фирдоусе цIерахча Таджикски паччахьалкхен библиотеке. Советски Iаьдал даьнна 50 шу дизара хетаяь я выставка. Экспозицена юкъе да В. И. Ленина, Коммунистически партеи Советски паччахьалкхени боккхийча деятелий балха, революце, граждански тIема, социалистически гIирсаш хьалдаьча ветеранаша яздаь шоашта дагадоагIараш.

«АВРОРА» ЗАЛПАГАРА КОСМОСА ШТУРМ ЯРГА КХАЧЧАЛЦА

ЧАРДЖОУ. «Боккхача наькъа этапаш» — ишта цIи тиллай укхаза дIайолаеннача кинофестивалах. Фестивала программана юкъедихьад советски халкъо «Аврора» исторически залпагара космоса штурм яра кхаччалца хьабена сийлахьа никъ бувцаш дола художественни, документальни, хроникальни фильмаш.

(ТАСС).

КХОЯЬЧА ЭЛЕКТРОЭНЕРГЕЦА — АХ БЕТТА

МОСКВА 3 сентябрь. (ТАСС). Шлифовальни станокий заводо августах шоллагIча ах бетта болх баьб укх шера кхояьча электроэнергеца. Дукха а технически тоалараш даьчул тIехьагIа из гаьнна кIезигагIа дIааха яьннай. Термически цехе, масала, ерригача итте а электропишка йIовхал чакх ца ювлийта «баракъа тIадийхал», хIаьта из бахьан долаш дIауха электроэнерги кхоалагIча даькъа кIезиг а еннай.

Столица предприятешка доладенна кхом баран хьурмат дараи общественни тIахьожам лоаттабелга укхаза чIоагIа хьаллаьцад. Заводской БРИЗ-е кхаьчай бедал, материалаш, электроэнерги кхом беш дIаахийтара тIаерзаяь йола итташ предложенеш.

ЧУЙСКИ АТАГIАРА СОМИЙ БЕШАМАШ

Карловка яхача юрта дIакхача кхы а ялх километр йисай, хIаьта тIо наькъа аьрдехьеи аьттехьеи гIолла хьаллатт баьццара михаши Iарждакхаши. Царна дехьа гIолла цхьан оагIорахьа лакхача лоамашта юхе кхаччалцеи вокх оагIорахьа хи йистерча лакхача бердага кхаччалцеи мугIарчегI багIаш Iажаши кхораши ба. Цигга денз дIайолалу Московски района Карл Маркса цIерахча юртбоахама артела кхо бIаь гаргга гектар дIалоацаш йола сомий бешамаш. Алхха дIадахача цхьан шера паччахьалкхенга 960 тонн сом а бехна, кхо бIаь эзар сом совгIа доход нийцар колхозо.

Сомий беш дIайогIача доккха дакъа лаьцар артела къаьнача члена Болкунов Ивана. Ткъо шу совгIа ха яьккхар цо дIабогIаргболча Iажийн кхорийн дикагIа дола сорташи гибридни формаши хьахоржаш. Селекционни балха тIа цунна новкъостал дора кхыча юрташкарча садоводаша-практикаша, Киргизски республика Iилмай академе Ботанически беша Iилмахоша.

ХIанз кховзткъа бIаь а кхы совгIа а гектар лаьтта дIалоацаш йолча сомий бешамаша Московски района меттел атагIарча кхыча районий а дукхагIа йолча колхозашка шортта сом лу.

ХIара шера дукха сом чакхбоах Киргизе сомий-чхьагIарий комбинаташеи консервни предприятешеи. ЙоккхагIарех цаI — Токмакски завод. Кастта джемаши томаташи доахаш йола технологически линеш оттаергйолаш я укхаза, керда болаш гIорабаь соми баьца даараши кийчде доладергда. 400 тонн чухошаш холодильник хьалъергья комбинате.

Владимир НЕСТЕРЕНКО,
АПН корреспондент.

ДИКАЧА НАХАХ

Саид-Эми Исаев — завода ветеран

Цех. БIаьхача мугIарагI латт станокаш. Массазара тата да доаллаш, шо-шоай балхаш деш ба болхлой. Долбежни станока IотIавийрза воал 23 шу даьнна хургвола, сийрда бIаргаш дола зIамига саг. Хьа а ийпе бе болл цо селкъа, топа юхье дагIача Iоаршонна снайпер хьожаш санна, цхьа бIарг бужа а баь, лаьрхкIа бIарахьож из цунна: церташ лерттIа хьекха хиннаяц. Кхы а кIезиг-дукха болх бе безаргба цу тIа. Юха а болх бе йолаелар станок. Оатхала уйла тIаяха воалл зIамига саг. Цунна хов, заводской марка сий — ший сий долга, цу тIа а юххера ше кийчъяь яьккха продукци ОТК-ага гIолла йоацаш дIатела бокъо а еннай цунна. Къаьстта ший мухьар да цун.

Комсомолец Саид - Эми Исаев, зIамига вале а, «Пищемаш» яхача завода ветеран ва. Ишттa оал цунах, завод хьалъеш лард йолла йолаелча денз из цига болх беш воландаь, бакъдар аьлча, цу хана гIишлой бригаде тайп-тайпара Iаьржа балхаш деш мара-м вацар. Завод болх бе йолаялале массехк ди хьалхагIа кадрай отделе вера из заявлени а яхьаш. Цунна духьале янзар, кхыметтел гIад а бахабар из варах. Шоай саг, гIишлошъеча дикагIа вола болхло лоархIаш йар из цига. Болхлой класса юкъе балха беррига кагий нах а санна, токара ученикагара дIаволавелар из а. Баст-каста шоллагIча сменаца Iара из, сахьаташ доахар цо опыт йолча болхлой станокашта юхе латташ, цунна ха безам боацаш хIама дацар.

ДIаихар бетташ. БIарчча станок ший мукъах а йолаш болх бергбола ди доагIаргдий-хьогI яхаш сатувсаш вар из. Массанел а дикагIа хетар цунна долбежни станок. Цунца долбежни операцеш йора ММ-3, АЗ-3, В-156-А яхача машиний ерригача оатхалашта. Мишта кийчбу-хьогI седкъилг, шестернеш, загалаш чуувттаду харшаш мишта доах?

БIубенна доацаш, цхьабакъда, тIагIертта доахаш дар къонача болхлочун хьалхара гIанаш. Сатем байна уйлаш хул керта чу массаза а — брак а яь, боккхагIа болча новкъосташта, доттагIашта хьалхашка эхь ца хулаш мишта вусаргвар-хьогI. Ираза, из нийсдаланзар е хьалхарча деношка а, е хьалхарча бетташка а, е хьалхарча шера а. ХьалхагIа санна ка эгацар хIанз. Нийса, кхета дезача кхетар кулг, кхыметтел болар а хетар хувцаленна а бIубеннагIа а долаш санна. ХьалхагIа санна цIийлац из боккхагIа болча болхлошца къамаьл деча хана. СаббарагIа, къонахчун санна йоагIа цун оаз. Каст-каста дагаух цунна воккхагIа волча болхлочун, завода токара Шаипов Вахий дешаш: «Сагот ма де Iа, кхувргла хьа паIи ахи норма яла, хIаьта хIанзарчоа Iомале, болх дикагIа бе гIерта. Цунах тийша да хьа сий а хьа завода сий а».

Ха дIа ме йода ший доалахьарча мухьара, шолхача профессей, юкъера школа йистеяккхара, института уйла е ваьлар Саид-Эми. Кхоачашъянза планаш шорта яр. Ха эш. Цунах тийша да долла хIама а. Чухахкарах долла хIама кхоачашдулургдац, кхетамца пайда эца беза торонех.

1965 шера Республикански заочни школе дика йистеьккхар 11 класс. ХIанз ха дукхагIа я. Цу ханна завкомо вIашагIъеххар шолха профессеш Iомаергйола курсаш. Эггара хьалхагIа фрезеровщикий курсе дIаязвелар Саид-Эми. Преподавателаш бар — инженерно-технически болхлоех дикагIа бола специалисташ. Массехк бутт баьннача гIолла комисси хьежача «тIехдика» лаьрхIар цо Iомадаьр. ШоллагIа специальность Iомаяь яьннай. Ший мухьар а хьакхаьчад. Ше болх бе волавелча денз цIаккха а брак яьяц цо балха тIа. ХIара денна 150 процент кхоачашъю плац, цхьабакъда, из а кхоачамболаш дац. ХIара доагIача дийнахьа керд-керда декхараш увтт цунна хьалхашка. Цо дика кхетаду, нагахьа санна завод болхлошта езаш ца хуле, нагахьа санна дуккхача хана заводе болх бе дага уж беце, бокъонца йола производства культура хила йиш ца хилар. Завод дикагIа йовза безам бале, дог цунна хила, кулг а кхетем а тIабахийта беза. Массаза а эггара лоархIамегIарчеи халагIчеи участкаш тIа хила веза, аттагIа бола никъ леха гIерта вецац, балха тIа кхычарна хьокхам тела гIерта веза, тIехьабусарашта новкъостал теш, хIара гIулакха лаьрххIа уйлаеш хила веза. Цунна уллув къахьегаш ба цун ханнара цун новкъостий: Хьасамбик, Къоасам, Керам, кхыбараш. Уж заводе балха баьхкача хана эггара хьалхагIа царна дIатIа а ваха, гIулакхацеи хьехамцеи новкъостал даьр из вар. Кагий нах дIаIемаб, дукха езаеннай завод. Саид-Эми царна нийсса гIадвахавар эггара хьалха цар даьхача толамашта. Цунгара хьоккхам ийбе, цунца нийсбала гIерта баьлар кагий нах.

Болх беш я станок. Цунна IотIа а вийрза латт болхло-комсомолец, хIанзарча ноахала викал. Цун къахьегам—цун халкъа къахьегамах цхьа дакъа.

И. КАМАЕВ.

9 сетябрь — Корейски Халкъа - демократически Республика хьакхайкаяь Ди

КЕРДАДАЬННА ВАХАР

...Доккха цIей деадеш санна а кура а улицийи майдайи шорралла йолхар болхлой, гонахьарча юрташкарча дуга леладерий, партизаний, кхыча мехкарча гIаьрахошта духьал лоаттабаьча турпалерча тIем тIа дакъа лаьцарий колоннаш. Шерра йоаржаяь байракхаш яр цар бе йоахкаш. Дуккхачар бе — зизай букеташ, транспоранташ. Безаме, дика, дог айденна вар массава а. Ираз долча кхоаненах бокъонца дог тийша сатувсаш бар нах. Прожекторий сигал бессарча сердалонца сийрдаьхача улицашкеи майдашкеи сарахьа сакъердаш дар адам.

Иштта йолаш дег чу йижар сона Пхеньян 1945 шера 15 августерча дийнахьа. Из дар Корея японски империализма колониальни Iазапах мукъаяьккха хьалхара ди. Пхеньян хинна Iацар цу хана гIозъяьнна, гIозъяьнна яр еррига городаши юрташи, деррига корейски лаьтта. Из дар дог тохадолийташ дола паргIатон, дикахетарий, ираза цIей.

Са дег чура цIаккха а дIадаргдац кхы цхьаькха ди а — 1948 шера 9 сентябрь. Цу дийнахьа Пхеньяна юккъерча майдан тIа эггара хьалха урагIъяхар Корейски Халкъа-Демократически Республика паччахьалкхен байракх.

Байракх урагIйохийтача езача миноташка радиос мехка массе миIинге, дерригача дунен тIа дIабоаржабир Корея халкъо ший лаьттан тIа эггара хьалхара болхлой-ахархой паччахьалкхе вIашагIъелла хиларах бола хоам.

Шоайла айхха ювзаенна йолча цу исторически шин событе гIоадаьхар цIаккха сийрда ца йоалача йIаьха Iазапеи доалеи бийса шоай лаьттан тIа а дIаяьнна хилар ходенна болча, сийрдача кхоанеи анаюхе яьнна сабелгало бIаргайнача беррига корейски патриотий дегаш.

Массаза а сага хьаькъал луши сакъердамеи да цхьа белггалара ха хьалхагIа ший бIаргашта бIаргалайна хIама юха кердадаккхар, дIаяха ха карарчунца нийсъяр. Къаьстта сакъердаме да из хIанз, хье хинна а массанахьа гIолла урагIеи пхорагIеи чакхваьнна а мохк тахан ший доккхача къамаи цIейна — кхычарех тийша хIама долаш ше боацаш лаьккха барайтта шу дузача денна гаргакхаьчача хана.

Мишта бIаргаяйра сона Къилбеседехьара Корея кортамукъале яьккхача хьалхарча шерашка? Мишта бIаргагу сона из тахан?

Кортамукъален байракхи БНДР паччахьалкхен байракхи духхьашха мехка тIа урагIъяхача деношка листта «кIей кIаьларч» — яссаленаш яр къилбаседакорейски лаьттан тIа. Корее доал деш 40 шу гаргга шоаш чоаккхаш японски колонизатораш башха сагота хиннабац шоай колонена индустриализаци яра. Цар духьале йора из мохк дегIабара. Корейски ах гIайренах шоай аграрно-бедала мохк, дарегIа болхлой низи топа духьала лоаттаде дарегIа дулхи тела хьаст а баь.

Нагахьа санна кIеззига юха тIехьашкахьа — 1950 — 1953 шерашка вай хьоже, бIаргагургда «кIайча кIаьдашта» кхы а Iалальмате дукха «Iаьржа кIаьдарч» тIаккхийтта хилар — бохабаьи боагабаьи мохк. Уж — США империалисташеи цар сеульски доттагIилгашеи къонача республикана духьала тийшача балхах болабаь тIом болча хана оакхарой хьисапе чуйийттача американски бомбай лераш. Из тIом болча хана со Корее вар, хIаьта сона сай бIаргашта бIаргадайра Пентагоно укхаза «доагадаьча лаьттан» тактика — хIанз вьетнамски лаьттан тIа цо кхы а чIоагIача къизалца чакхйоахаш йола тактика мел къиза кхоачашйора. Са журналистски блокнота тIа хIанз а тIехьа йолаш я XX бIаьшерарча американски оакхарой вандализмана тешал деш йола цифраши факташи. США-с Корее лоаттабеча бIехача тIема болх беш яр 5 бIаь совгIа американски концерн. 73 миллион тонн боеприпасаш чуйийттар Пентагоно Къилбаседехьарча Кореяна. Алхха цхьан Пхеньяне хIара квадратни километра тIа ежай тонна совгIа бомба.

Боарам боацаш чIоагIа халкъа хьинар ийшар колонизаторех-къуйх, колонизаторех-гIаьрахоех тIехьаленна юхедиса кIейи Iаьржеи кIаьдарч зIадахара. Ший авангардо — Корея Къахьегама парте кулгаллеш долча корейски халкъа шийгара корадир из тайпа хьинар. Белгтала йоккхий тамашаш гойтар цо, дуккхача хана даьттача колониальни Iазапах юхедисараш цIендаь дIадахарцеи американски империалистий агрессивни тIемо яь хала човнаш ерзаярцеи.

Яссаленашкеи хIалакьеш йоагальча моттигашкеи хьахиннай итташ городаши эзараш юрташи, хьалъяьй 2500 промышленни предприяти. ХIанз бIубенна дIахьалхашкахьа бодаш, социализм хьалъеча тIа-тIа дукхагIа керда коталонаш йоахаш йола индустриально-аграрни паччахьалкхе хиннай халкъа Кореях.

ВIалла дукха ха а йоацаш, 23 августе, пхеньянски радиога ладувгIаш вар со. Цо хоам бора КНДР индустриально дегIаахарах. Ераш я цу хоама тIара цхьайола цифраш. Промышленноста валови продукци 42-зза дукхагIа хиннай 1965 шера 1946-ча шерарчул. Японски доал тIалаьттача хана хинначунца нийсйича арахийца машиностроительнии металлообрабатывающии промышленноста продукце боарам 269-зза, металлургически — 28-зза лакхбеннаб. Иштта чIоагIа айбеннаб химически промышленноста продукце боарам а. Цу цифрашка кхоачаваьр — халкъа хьинарера къахьегай. Цун хьинарпеи хаькъалцеи хьалбаь ба социалистически Корея из керда гIирс. Прогрессага бахара гIулакха болхлой класcал тIехьабисац ахархой а. Социалистически хьисапе дегIаахара наькъ тIа, коопериоване наькъ тIа эттача цар аргадаьккхад къилбаседакорейски юрта сибат. ХIанз республика кхашка болх беш я итташ эзараш тракторaш, комбайнаш, кхыйола машинаш. Хьалдаьд доккхийи юкъереи ирригационни гIирсаш. Кортамукъа баьннач ул тIехьагIарча хана шозза дукхагIа йоакх юртбоахама продукци юрташкарча къахьегамхоша.

Гаьнна дIахьалхаяьннай культура. ХIанз республике дешаш ба цига бахача беррига нахах зиъагIа дакъа. Цхьаккха вуз йоацаш хиннача мехка болх беш 79 университети институти, йоккхийча предприятешка вIашагIъехка итташ втузаши я.

Корейски халкъа толамаша гIадбуг пун доттагIий. Вежарашха долча Корея халкъана кIоаргга цIенача доттагIала уйлаш йолаш болча советски наха цунца цхьана доакхал ду цунна карагIдаьннача хIамаех.

Общественно - политически вахар дегIадоаладеча, экономикеи культуреи халкъа Корея яьха сийлахьа коталонаш дикагIйола агитаци я Азе, Африка, Латински Америка миллионаш болча наха, социалистически хьисапе дегIаахара никъ царга харжийтара гIулакха. КНДР, Азе кхыча социалистический мехкий масалои опытои Малхбоалеи дерригача халкъашка дIахьокх тIехьадисар дIадаккхарга, къаман экономика айярга, прогрессага бода никъ.

Белгалдаккха дезаш да Корея къахьегамхоша даьха толамаш американски бIунаша ах гIайрен къулбехьара дакъа дIалаьца лоаттаду хIанз 20 шу совгIа ха йолча чоалханерча хьалашка уж даьха хиларах лоархIам кхы а боккхагIа болаш хилар. США империалисташа шоай тIема стратегически плацдарм, корейски, вьетнамски, Азе кхыча халкъашта духьаларча агрессе база яьй Къулбехьен Кореях.

Корейски Халкъа - Демократически Республико дIахо а тIагIертта къовсам лоаттабу американски бIунаш мехка къулбехьарча даькъ тIара арадахар духьа, США-си царна Iунал деш, къулбехьеи Къилбаседеи машара наькъаца вIашагIтохара гIулакха юкъе цIур бехкаш барашеи леладеча кхерамерчеи зуламерчеи гIулакхашта духьала.

Советски наха, корейски халкъа тешамегIа болча доттагIаша а санна, чIоагIа хьаллоац корейцаша Даьхе демократически ларда тIа, арахьара цхьаккха тайпа юкъегIертилга доацаш машара наькъаца вIашагIтохийтар духьа лоаттабу нийсхои къовсам.

Къилбаседакорейски лаьттан тIа гIолла бIубенна гIа боахаш доагIа керда социалистически вахар. Дебаш латт халкъа-къахьегамхочун къахьегама толамаш. Корея Къахьегама парте кулгаллеш дола из дIахьалха хьийдда дода Чхонлима ткъамаш дола говр санна, хIаьта цун образах хетта да паргIатонгеи иразагеи кхача лерхIаш корейци дуккхача ноахалаша эзараш шерашка шоашта дагалоаттадаьраш. ДIахо де дезаш керда хIамаш дукха да.

А. ТКАЧЕНКО. (АПН).

КАМЫШОВИ БУХТА. Укхазара Атлантически Индийски океанашка чкъаьрий лувца дIаух Севастопольски океанически чкъаьрий лувцара управлене керда чкъаврийпромыслови кемаш.

С. Муравьева сурт.
ТАСС фотохроника.

ДУНЕН МАССЕ А МИIИНГЕРА

Вежарий новкъостал

ПХЕНЬЯН. Укхаза кулгаш яздаьд КНДР-а правительства юха ца лург ДРВ правительствена новкъостал дарах йолча соглашенена а КНДР-ен ДРВ-ен правительствашта юкъе товараш д1а-хьа кхаьхьийтареи 1967 шера мах теларен хьакъехьарча соглашенена а.

ЮРТАРЧА КЪАХЬЕГАМХОШТА ДЕННА СОВГIАТАШ

ВАРШАВА. ПНР Паччахьалкхен Совето лакха мах баьб юрта боахамерча къахьегамхоша хьийгача къин, хьувкъама ц1ей хьат1аккхачарца дувзаденна хьалхалаттача 100 гаргга волча сага паччахьалкхен совг1аташ деннад. Совг1аташ д1алуча церемоне дакъа лаьцар ПОРП-а ЦК хьалхарча секретара Владислав Гомулка, ПНР Паччахьалкхен Совета председатела Эдвард Охаба, ПНР Министрий Совета председатела Юзеф Циранкевича, Республика партеи правительстваи кхыча кулгалхотеи. Гулбеннараштa хьалхашка къамаьл дир Эдвард Охаба.

АВСТРИЙСКИ КОММУНИСТИЙ ДЕЛЕГАЦИ — РУМЫНЕ

БУХАРЕСТ. Румынски коммунистически парте ЦК-ас йийха укхаза енай парте председатель Франц Мури керте а волаш йоле Австре Коммунистически парте делегаци.

ЛЕЙПЦИГА Т1А УРАГIЪЯХАЙ БАЙРАКХАШ

ЛЕЙПЦИГ. Массане а леладеча товарий г1уйранара Дунен халкъашта юкъера ярмарка хьайийпай укхаза. Цига дакъа лоацаш я 60 паччахьалкхенера 6.500 гаргга предприятеи фирмеи. Цу мехкий байракхаш ураг1ъяхай городе. Ярмарке шоай продукци еняй 12 социалистически мехко. Выставкера моттиг х1анз тоъал шераг1а лоац Советски Союзо. Ца хулаш дукха а ха яьнначул т1ехьаг1а юха а ярмарке шоай продукци енай КНДР-еси МНР-еси.

РУМЫНЕРА КЕРДА ЗАВОД

БУХАРЕСТ. Городе Бая-Маре болх бе йолаеннай серни кислота ду завод. Х1ара шера заводо арахецаргда 180 эзар тонн серни кислота — из 4-эза дукхаг1а да т1ом хьалехьарча Румыне арахецаш хинначул.

КЕРДА ПРОВОКАЦИ

БЕРЛИН. Кхоана к1иранди да яхаш тховсара ц1енхаштта зулам дала тарлуш йола керда провокаци в1ашаг1ъеллаяр Малхбузен Берлинера ГДР паччахьалкхен доазон т1а. АДН агентства беча хоамах, из юкъе а баьккха герз а кхувсаш б1арг т1ера тувлабалийта г1ийртар хьалхаг1е а кийч а баь доазол сехьа боалача наха. Цу хана чов яьй ГДР пограничника. Из провокаци малхбузегермански бургомистра Альберца ГДР доазон т1арча б1унашта дукхьала герз даккха аьнна еннача распоряженеца бокъонца ювзаенна я.

Ц1ЕЙ ДЕЗДЕШ Я ЛИОН

ПАРИЖ. Т1ом т1а байнача турпалий памятникашта юкъе торжественни церемонеш еш а улицашкеи майдашкеи халкъа сакъердамаш деш а белгалдаьккхар французски промышленни городе Лионе бахача нехa деза ди — шоллаг1а дунен т1ом болча хана д1алаьца хинна город немецко-фашистски оккупацех мукъаьккха 22 шу дизар.

ХЬАЛХАРА ФЕСТИВАЛЬ

ПАРИЖ. Хьакхайкаьй ноябрь — декабрь бетта Париже ший арг1анна хулча Дунен халкъашта юкъерча халхарча фестивала программа. Париже халхараш гойтаргда США-рча, Куберча, ФРГ-ерча, кхыча мехкашкерча, х1аьта иштта Страсбургерча а (Франци) балетни труппаша. Фестиваль чакхъяргъя Тбилисерча З. Палиашвиле ц1ерахча операи балетеи театра балета артисташа халхараш гойтарца.

СОЛОНИКАШКАРА ЯРМАРКА

АФИНЫ. Солоникашка хьайийлай 31-г1а Дунен халкъашта юкъера торгови ярмарка. Цига дакъа лоац дунен 34 мехкарча 2.731 фирмо.

КООПЕРАЦИ ДЕГIААХАРА ПЛАН

БАНГИ. Юртбоахама производственни кооперации дег1аккхувлара диъ шера план оттаяьй Центральни Африкански Республике (ЦАР). Цу планага хьежжа мехкара кооперировани яь юрташ дукхаг1а хила езаш я 6 юрт хиннечара 1970 шера 13 юртага кхоачаш. Х1анз ЦАР-а ерригача юртбоахама производственни кооперативашка 365 ахархой дезал ба. Диъ шу чакхдоаллаш кооперативашка чуэза хила беза 1.600 дезал.

Правительства хьел а лоацаш план отта а яь, чакхйоаккхаргйолаш я «Къаман пионерски кагирхоша» — керттерча дьякъе мехка юрташка баха кагирхой чулоацаш йолча организаце.

ЛАХЕДЖЕРА КОМЕНДАНТСКИ ЧАС

КАИР. Санера деча хоамех, патриоташ духьале ч1оаг1аг1а е баларца дувзаденна княжества столице городе Эль-Хута комендантски час оттадаьд английски колониальни 1аьдалаша Лахедж яхача княжестве (къулбехьара Арави).

ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА КОНГРЕСС

КАИР. Укхаза хьайийлай СССР, США, Англе, Франце, Итале, Японе, Швеце, Чехословаке, Венгре, ГДР, ФРГ, Инде, Югославе, дунен кхыча мехкий 1илмахоша дакъа а лоацаш йола дунен халкъашта юкъера минералогий конгресс.

ДРВ-н Т1ЕРА ЧУЯЙТАЙ США 1.385 САМОЛЕТ

ХАНОЙ. ВИА агентства беча хоамах, бокъонца къоастамбаьча даннеех, 2-ча сентябре кхаччалца ДРВ-ена т1ера чуяхкийта ерригa американски самолеташ 1.385 я.

ПАТРИОТИЙ МАЙРА АТАКА

ЛОНДОН. Къулбехьен Вьетнам мукъаяккхара Эскара б1ухой чухьийлхаб Анкхена юхха латтача 1-ча американски аэромобильни дивизе лагера. Рейтер яхача агентства беча хоамах, США б1унашта зенаш даьд, массехк самолет йохаяьй.

ДЕЛЕ БИХЬА НИКЪ

ПАРИЖ. Кхо ди даккха к1ирандийнахьа Инде столице вахар индонезе кхыча мехкашцарча г1улакхий министр Адам Малик, яхаш хоам бу Франс Прасса агентства.

ВАНДАЛИЗМА АКТ

НЬЮ-ЙОРК. США Коммунистически парте кулгалхой чуболча ц1еношка бомба иккхай. Вийна саг вац. Нагахьа сенна бомба иккхача хана дохадаь кизгаш ца лаьрх1ача, ц1еношта лоадама зе даь дац. Полицена хетачох, «Уоркер» яхача газета типографии редакцин чуйолча ц1еной даькъа к1ал елла хиннай бомба.

ПЕРУ ИНЖЕНЕРИЙ ХИМИКИЙ СЪЕЗДЕ

ГАВАНА. Перу инженерий-химикий хьалхарча съездо эхь лаьрх1ар мехка минеральни ресурсаш США-с лечкъаяр, яхаш хоам бу Пренса Латина агентства. Съезда делегаташа белгалдаьккхар, Перу мехкдаьтта ресурсашта в1ашаг1кхийттача Штаташа т1ахьожам лоаттабар къаменна эхь деш йола ц1енхаштта политически проблема хилар.

НИЗ БОЛЧО МЕЛАГIА ВАР ВУЪ

ХАН-ХОСЕ. Укх т1еххьарча шин шера 100 эзар саг дукхаг1а хиннаб Сальвадорера хьабе болх боаца нах. Хьабе болх боаца нах дукхаг1 хилара ма1ан да керттера юртбоахама культура — боамби д1абуваш хинна лаьтташ ши дакъа к1езигдар.

Лаьтташ к1езигдара бахьан да, язду «Вердад» яхача сальвадорски газето, къулбехьерча ший лоалахошцарча г1улакхашка США-с яьккха экономически политика лелаеш хилар. Американски монополеша рынкашка лохача маьхех бохка араьккхаб 1алаьмате дукха боамби, цу тайппара шоай сальвадорски конкуренташ эша а беш.

АВСТРАЛЕРА ВАХАР ДЕЗЛУШ ЛАТТ

КАНБЕРРА. Австрале йокхаг1а йолча штата — Кердача Къулбехьарча Уэльса 1аьдалаша хьакхайкадаьд медицински г1улакх дарах боаха мах 36 процент лакхбеш хилар. Иззамо «кхаъ» баьккхар шоай бахархошка Виктория яхача штата 1аьдалаша а. Австралийски авиационни компанеша хоам бир самолеташца наькъа водарг боекха мах лакхбеш хиларах.

Вильямстауне хиннача митинге дакъа лоацаш хиннараша протест кхайкайир дулха, шурий, сигаретий, коммунальни г1улакхаш дарах дола маьхаш лакхдара духьала.

IАЛАМА НИЗАША ДАЬ ХАТАР

БАНГКОК. Ликонг яха хий 1аьржадар бахьан долаш Ненкай яхача таиландски провинце хий чухьийддад 120 юрта, 5 саг вийнав, хи к1ал яхай дуга д1адийнача кхашкара 250 эзар гаргга акр. Чхенгарай яхача къилбаседехьарча провинце хий чухьийддад 66 юрта, 50 эзар совг1ача сага зулам даьннад.

* * *

ЛОНДОН. Хиво зуламаш даь нах цхьатарра арабаха болабаьб к1ирандийнахьа Дакки, Менсингха, Фаридпура районашкара (малхболехьара Пакистан), х1ана аьлча 1аьржа хий т1а-т1а доккхаг1а доаг1аш латт. Рейтера агентства беча хоамах, Дакке чуваха тхов-к1ийле йоацаш висав 15 эзар саг. Хи к1ал яхай Даккина гонахьарча культураш д1аювш долча даьттай 250 эзар акр, х1аьта Комилла яхача города районе д1айийнача х1амаех 60 процент йоаьй. Нараянганджа яхача города территорех кхо дакъа хи к1ал дахад, х1аьта цигара вахар хьаьдде юкъахдаьннад.

БОЛГАРЕ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА. Пазарджика юхе хьалъяьй оранжерейни комбинат. Из улл 70 гектар йолча майда т1а д1а-са яьржа, х1аьта Болгаре а Балканашка а эггара йоккхаг1а а я из. Комбинатерча производственни процессашта механизаци автоматизаци яьй.

Сурта т1а: керда оранжереш.

БТА—ТАСС сурт.

США КОМПАРТЕ ЗАЯВЛЕНИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 сентябрь. (ТАСС). Коммунистически парте а «Уоркери» «Политикл афферси» яхача непайоазон органий а штаб-квартираш чуйолча ц1еношка хинна эккхам укх т1еххьарча массехк шера бокъо йоацаш леладаьча цу тайпарча дукхача г1улакхех эггара т1ехьардар мара дац, йоах Компарте къаман председатела Генри Уинстона непайоазонна аьнна хьакхайкаьча США Коммунистически парте заявлене т1а.

Из эккхам, йоах д1ахо заявлене т1а, — ультрааьттехьарча расистски низаша неграштеи граждански бокъонаш бахьан долаш къовсам лоаттабаьча к1айчарнеи духьала лелаеча террора, низий, нах боабара ерригача кампанех д1ахада йиш йоаца дакъа, вай мехкарча антисемитски къамаьлийи г1улакхийи сомлуш латтача талг1ен дакъа мара дац. Из да духьале йоацаши та1азар ца хулаши шоай г1улакхаш чакхдоахаш а х1анз Джонсона т1ема политико хьалхьееш а йолча фанатични фашистски ультраьаттехьарча элементаша в1ашаг1дехкача тийшача балха г1уланхех д1ахадаш доаца дакъа.

Бомбаш лелхийтилга, йоах заявлене т1а, нах боабелгеи кхыйола террористически акташ лелаелгеи коммунисташта духьала дерзадаь ца 1еш, машари граждански бокъонаши бахьан долаш къовсам лоаттабераштa духьала дерзадаь ца 1еш, неграштеи еврейштеи духьала дерзадаь ца 1еш, берригача американций керттерча бокъонаштеи хьашташтеи духьала дерзадаь а да. Машари парг1атеи бахьан долаш къовсам лоаттабечар шоай низаш шолхонца севдаха деза, ц1аккха а ца дийцача тайпара ч1оаг1а дувца деза шоай дагардар, йоах юххера а. Коммунистически парти царгеи моллаг1ча кхыча ужжамо долчеи г1улакхашка д1атувлаюлургьяц лерх1аш дола уж х1амаш бахьан долаш цо лоаттабача къовсама т1ера. Цу тайпарча г1улакхаша кхы т1а а ч1оаг1бергба тха тешам, ч1оаг1ъергья вай мехкарча социальни прогресса кхыча низашцара тха барт-цхьоаг1о.

США ЗАБАСТОВКАЙ БОЛАМ

1.480 эзар болхлочо дакъа а лоацаш 3860 забастовка хиннай В1ашаг1кхийттача Штаташка 1965 шера. Эггара йоккхаг1а йола забастовкаш яьй алапеш т1атохилгеи къахьегама хьалаш тоаделгеи д1адехаш хиннача Атлантикан Мексикански заливан портови грузчикаша, металлургаша, машиннаькъахоша, газетий болхлоша.

«Юнайтед Стейтс ньюс энд уорлд рипорт» яхача журнало, капиталистий сатеде г1ерташ санна, 1966 шерах лаьца яздир: «Сов дукха а йоацаш йоккхий забастовкаш хилар мара х1ама ца хулаш, профсоюзаштеи предпринимателаштеи машаре хила тарлуш да керда шу». Цхьабакъда, иштта хетар рождественски ловцаел башха нийса доаг1аш хиланзар.

1966 шера 1 январе нью-йоркски метрорчеи автобусаш лехкачеи 35 эзар болхлочо забастовка кхайкайир алапеш т1атохилгеи х1аьта иштта къахьегама а пенсионни 1аламон а хьалаш тоаделгеи д1а а дехаш чоалханерча хьалашка хилар забастовка. Транспортни болхлой профсоюза председатель М. Квилли профсоюза кхы а бархI кулгалхой дийца а лийца, набахта бехкар. Цхьабакъда, забастовка йолаенна 12 ди даьнначул т1ехьаг1а городера 1аьдалаш болхлоша яхар кхоачашданза а царца керда коллективни договор данза а даланзар.

Апрель бетта алапи лакхделга д1адехаш забастовка йир Пенсильвания, Кентукки, Иллинойс, Алабама, Огайо, Виргиния яхача штаташкарча 40 эзар американски шахтеро. Шоай профсоюза викалашца цхьана керда коллективни договора предпринимателашка кулгаш яздайтар горнякаша. Болхлоша д1адехараш цхьадолча даькъе кхоачаш ца дича балан зар шахтай дай.

Алапи лакхдайтар духьа укх шера американски къахьегамхоша яь эггара йоккхаг1а йола забастовка яр дукха ха йоацаш чакхъяьнна США керттерча пхе авиакомпане — «Истерн эйрлайнса», «Нэншл эйрлайнса», «Норт-Уэст эйрлайнса», «Юнайтед эйрлайнса» механиккий забастовка. Забастовкана юкъе дакъа лоацаш хилар 25 эзар механик. Пхе авиатранспортни компане доалахьа йолча граждански авиафлота болх малaрра аьлча юкъахбаьккхар. Забастовкаш а еш къовсам лоаттабеш 44 ди даьккхачул т1ехьаг1а, 19 августа, механикаша д1адехаш дола дукха х1амаш компанешка кхоачашдайта в1ашт1ехьдаьлар забастовка хьоаяьрий.

Американски болхлой ч1оаг1а йоакхо е езаш г1улакх да хьабе болх ца хилар. США-ра хьабе болх боаца нах кхо миллион сагага д1акхаьчаб, х1аьта болх боацаш висара кхерам массаза а т1алатт х1ара американски болхлочоа. США къахьегамхоша къовсам лоаттабу капиталисташа дукха болхлой д1абоахаш хилара духьала.

США йоккхача бархI машиннаькъа компане 8 эзар машинистои кочегарои 30-ча марта забастовка йолайир укх т1еххьарча шерашка автоматизаци юкъейоалаяр бахьан долаш машиннаькъа транспорта балхара д1аваьккха 18 эзар болхло юхаоттавайтар е кердача балхаш т1а вахийтар духьа. Машиннаькъа компаней лаьш а США федеральни судага лехар дир забастовкаш соцаяра де дезар лудалар аьнна. Вашингтонерча окружной федеральни судо, хьалххаг1е а денз дийрхх1ача тайпара, распоряжени елар забастовка сов чехка соцайойла аьнна. Иштта ловна юкъе вера президент Джонсон а. 1аьдалий низах забастовка соца ца йича балан зар болхлой.

Т1аг1ертта а дукхача хана дена а забастовка лоаттаю хьалхаг1а арадувлаш хиннача «Нью-Йорк геральд трибюн», «Нью-Йорк Уорлд телеграмм энд сан», «Нью-Йорк джорнэл-Америкэн» яхача нью-йоркски кхаь газета болхлоща. Уж кхо газет в1ашаг1тохари цар метте «Уорлд джорнэл трибюн» яха газетни объединени йиллари бахьан долаш ши эзар совг1а литературни технически болхлой балхара д1абаьхар. Апрель бетта балхара д1абаьхача болхлошта бе болх лулга д1адехаш забастовка кхайкайир американски газетни гильде. Цхьабакъда, забастовка ераша д1адехараш х1анз а кхоачашде туташ бац издателаш. Вайна магарра, къахьегамхой забастовкаш ерригаш а толамца чакхъяла гаьна я.

США болхлой безам ба шоай профсоюзни организацеш ч1оаг1ъе, профсоюзашка керда членаш юкъеоза. Шоай оаг1онгахьара, довзаш долча бахьанех, капиталисташ а г1ерт фунаг1а даь а цунна новкъарле е, профсоюзаш в1ашаг1ъяха е цар кулгалхой шоашкахьа баха. США 19 штатерча предпринимателаша моттигерча законодательни органашка г1олла чакхдаьхар «болх бара йолча бокъон хьакъехьара» оалаш дола законаш. Законех тилла ц1и ше а я бакъдола х1амаш футтардеш. Цар классови ма1ан сенах латт аьлча, из латт, капиталисташа, цу законашка хьежжа, профсоюза членаш боацараштa болх а телаш, цу тайппара, болхлой организацеш ч1оаг1ъяра новкъарле еш хиларах.

Вахара хьалаш тоадари шоай профсоюзни организацеш в1ашаг1йохкари духьа лоаттабеча къовсама т1а-т1а дукхаг1а юкъеух США юртбоахама болхлой — мехка бахача нахах эггара даькъазаг1а дола дакъа. Лоаламбоацнаш дола алапеш ийдеш болча цу наха 1966 шера массанена хоаш хьакхайкалир дикаг1а баха бокъо йолаш шоаш хилар. Калифорния яхача штатерча Делано яхача города юххе г1олла хьалъуллача атаг1арча комсий плантацешка болх беча юртбоахама болхлоша 7 бетта забастовка лоаттаяьчул т1ехьаг1а, юххера а, апрель бетта «Шенли индастриз» яхача компанегара котадо яьккхар. Цу атаг1ара компане доалахьа да 1400 гектар лаьтта. Болхлоша д1адехар шоай профсоюза а лаьрх1а фермерски болхлой Къаман ассоциаци бакъяь д1ат1аэцилга да, х1аьта из кхоачаш ца дича компани а ялацар. Х1анз дена д1а предпринимателашца коллективни договораш дарах лаьцца переговораш яра юртбоахама болхлой викалаш ухийтаргба ассоциаце.

Цхьабакъда, комсий плантацеш шоай доалахьа йолча 31 йоккхача компанех дукхаг1а яраша болхлоша яхачунга ладувг1а тигац, х1аьта сихаг1а дола балхаш чакхдахара штрейкбрехераш т1аккхувл. Цхьабакъда, кхыметтел комсаш гулъерий цхьан группо котало яьккхача а. «Вашингтон пост» яхача газето яздечох, из «Америка юртбоахама болхлоша лоаттабеча къовсама историе чухь доккха х1ама да». Цу коталоно бокъо йоацаш болча милионаш батракий б1уболийт в1ашт1ехьбаьккха къовсам лоаттабара наькъаца шоай хьал тоаде цар в1ашт1ехьдаргхиларах. Калифорнерча комсаш гулъераша д1адолаьь г1улакх хьал а лаьца, плантаторашца къовсам лоаттабара г1овтташ латт США кхыча штаташкара юртбоахама болхлой а.

Американски къахьегамхой — промышленностерча санна, иштта юрта боахамерча а болхлой — капиталистически эксплуатацена духьалара къовсам х1анз укх сахьата керттерча даькъе экономически ма1ан долаш мара бац. Цхьабакъда, 17 миллион саг юкъевоаг1аш йолча американски профсоюзаша капиталистически строй д1аяккхарах дола дош х1анз отталеш деце а, т1а-т1а дукхаг1а влияни еш латт цар мехкарча политически вахара-лелара.

США-рча болхлой боламо ц1аьхха а хьахьокх. В1ашаг1кхийттача Штаташка капиталистийн болхлойн «классови барт-цхьоаг1о» я, «озабезам боацаш» тайп-тайпарча классашта юкъера г1улакхаш «нийсдеш» я буржуазни паччахьалкхе, яхаш буржуазни пропагандо дувцар корта боацаш хилар.

К. СЕМЕНОВ.
(ТАСС).

Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце шовзткъеи иттлаг1а шу дузача шера болх бе йолаялийта лаьрх1ай дунен т1а эггара йоккхаг1ча Красноярски гидролеэктростанце хьалхара ши агрегат. ГЭС ниэ хургба 5 миллион киловатт.

Красноярски ГЭС хьалъерий Дивногорск яхача городе дукхха а хьалдеш латт нах чу1а ц1енош.

Сурта т1а: Дивногорскера керда ц1енош.

Ю. Бармина сурт.

ТАСС фотохроника.

КЪАХЬЕГАМ ДУКХА БЕЗАР — ДИКА Т1ЕХЬАЛЕ

Кхоачаш когашдахад а алалехьа, ший оамалаш 1омае г1ерташ хул бер. Ший даси нанаси даьр де безам боаг1а цун. Эггара аттаг1а да бер шийна хийрадаккха, ловзоргашца 1ехаде, цхьабакъда, шийгара х1ама 1омаде г1ертача бера новкъостал де, цунна фу эш хьажа халаг1а да. Бераш кхедар — 1алаьмате чоалхане г1улакх да, цхьабакъда. дукха ба из говзал ца 1омаеш, ц1аккха мукъа хилац шоаш яхаш бехказа бувлараш.

З1амига долча хана денз 1омаде деза бераш белгталара декхараш кхоачашде. Массаза а хилац бераш уж кхоачашде безам болаш, цунга даха деза уж. Х1ана аьлча з1амигачунгара д1адолалу руакъаш хьакхоллаш дола сага г1улакхаш. Ше хьегаш дола къа пайдана а кхычарна эшаш а долга бера з1амига долча хана денз кайча, т1аккха цунна къахьегам дукха а безаргба, из иразе беркати духлувла хьаст ба аьнна хеташ а хургда.

Пхелаг1ча классе деша даг1ача берий шоай хул къахьегамцара г1улакхаш. Ца1аш хул мастеро мел хьоаеш йола маьже зуви а по мел даь х1ама де г1ерташ а, х1аьта шоллаг1бараш цунах дош ца хеташ, мекъал а еш, д1а-юха хьежаш латташ хул. Мичара 1омаденна хила деза бер къахьегам кхоачамбе селл халахеташ хила?

Бераш боча 1омадаь дай — ноаной цецбувлаш хилар дагадох: «Берашка классаш х1ана ц1енъяйт? «Фу бала ба берашка бахьар мастерскешка болх бе 1омаде г1ерташ?», «Хьанна эш из?»

Къахьегамга ца даьхача мегаргдац аьнна хьо уж д1аккхетабе воларах, шоаш яхачун т1ара ца боалаш хул уж тайна дай-ноаной, «из-м царна гаьнабаргбацар, т1ехьаг1а парг1атта кхувргда цар болх бе!» Т1аккха юххера а ер да цунах хулар, дешархо юкъера школа йистеяьккха ваьлча деша мича г1оргва а ца ховш вус. Цхьаккха х1ама а ца деш лела 1емав из, х1аьта х1анз болх баьза ца воалача кхаьчав из, цхьабакъда, ший низех, ший говзалах техьац из. Цун б1уболаш х1ама цхьаккха а дац укх дунен т1а. Цу тайпарча бераша, шоай даьшаноаноша даь хьехар хьа а нийце, белггалара цхьа институт йистейоаккх (моллаг1а йоаккхе а сагота вац из болх бе ца бийзачахь), цул т1ехьаг1а денз халла ший декхараш кхоачашде волалу.

Къахьегамо сага денал, къонахчал совдоаккх, хьинар долаш, обществана болча пайданна беркате къахьега догдоаг1аш хулийт. Къахьегаш волча хана ший низех б1убеле хул саг. Аьттув баргбац аьнна къаьхка 1е везац цун, ше саг а хинна д1аволавеннача цо ший де безар нийса чакхдоаккхаргда, доаг1ача т1алерзадергда низаш.

Х1аьта уж дика г1улакхаш ца доахкаш хул цхьабола вай дешархойн дийша баьннараши. Нагахьа санна школе деша баг1ача хана вай дешархошта уж г1улакхаш 1омаде делча, цхьабола дай-ноаной духьалбоал. Ужжамо болча дай-ноаной бераш дукхаг1ча хана воаг1а дешаш хул. Дешарах ца кхетача берий ноаной белхаш дукха моттигаш нийслу школе, шоай хьаькъалах укх дешаща бехказа бовла а г1ерташ: «Духхьал деша мара, кхы х1ама де мича ях аз цунга». Г1алат дециий ц1аг1а шоай берашка х1ама а ца дойташ, ца доаг1аш цар гадоахаш болча даьшноаноша дер?

Цу тайпарча дезалий бераша ах ди школе даьккхача, вож юхейиса ха ах бийса яллалца улицашка г1олла удаш лелаш йоаккх. Цу тайпара бераш кружкови общественни балха юкъеоза хала хул. Бераш ловзара дукьала вар малав?

Цу тайпара нах корабоаг1е тамаш я. Х1аьта физически къахьегар кертага сала1ийтар дац ала йиш йолаш вар малав?

Шоай бераша деш х1ама а доацаш д1ахьош йола ха теркал ца еш, атто езаш уж хиларах шек ца боалаш бола дай башха сагота а бац д1ахорча шоай берий вахара. Шоай бераш атто езаш хилар ираз долаш хилар да аьнна хет царна. Цу тайпарча дай-ноаной бераш х1анзле а да ираз доацаш, х1ана аьлча шоай д1ахорча вахара эшача хьалех х1ама долаш бац уж.

Къахьегамца 1омабераш эхь-эздел долаш, доккхалаш ца дезаш новкъост а доттаг1а а, къахьегаш бола нах дукха безаши лоарх1аш тунеядствана майрра духьалвоалаш, шийна гонахьарчарна фу эш ховш а цар йоакхо еш а хилар санна йола сага дика оамалаш лелае.

В. НУХАРОВ,
Малг1абикерча № 1 йолча юкъерча школа производственни дешара завуч.

ШАХМАТАШ

Физкультура коллективай командашта юкъе шахматех ловзаш хьалхара моттиг яккхара яхь д1айолаеннай городской шахматни клубе. Из яхь Нохч-Г1алг1ай АССР-а спартакиадаца лоарх1аш я. Х1ара командана юкъе воаг1а ши шахматисти цхьа шахматисткеи. Кхоъ подгруппа я яхье дакъа лоацаш, х1ара подгруппе ялх команда а йолаш. Кхоалаг1а тур чакхяьнначул т1ехьаг1а цхьоалаг1ча подгруппе лидер я Нохч-Г1алг1ай паччахьалкхен педагогически института команда (ялх очко). Гипрогрознефта команда пхи очко я.

Шоллаг1ча подгруппе хьалха я Къилбаседа-Кавказски 1илма-тохкама институтеи Грозненски мехкдаьтта институтеи командаш. Х1ара команда 5,5 очко я.

Безам т1аозаш дар Сунженски района шахматистий Грозненски мехкдаьтта института студенташца хинна в1ашаг1кхетар. Укхаза счет 2 : 1 а йолаш сунженцаш котбаьлар.

Кхоалаг1ча подгруппа лидераш ба химкомбинатеи (ворх1 очко) къореи меттазеи болчара Ерригсоюзни обществаи (5,5 очко) шахматисташ. Подгруппашка котбаьнараша хьалхара кхо моттиг къуйсаргья.

В. ЛАНСКОЙ.

КПСС XXIII съезда пхе шера плана хьакъехьарча Директиваш т1а белгалдаьд «Дахчан бедалах комплексаг1а пайда ийбареи хьу химически химико - механически чакхъяхареи ларда т1а хьун, целлюлозно-каьхата, хьу чакхйоахача промышленноста производства структура лоадам боллаш дикаг1а тоаелга».

Красноярски крае хьалъеш латта Маклаково-Енисейски хьунпромышленни узел йизза цу д1адехараша маьххара хургья.

Цунна юкъе г1оргья целлюлозно-каьхата комбинат, энерго-химически гидролизно-дрожжевойи заводаш, хьунхиме дуккха а кхыйола предприятеш.

Х1аналехьа а халкъа боахама эша г1улакхаш деш я хьалъеш латтача цу узела предприятеш. Шерра-шера экспорта д1аухийт миллион кубометрга д1акхоачаш йола херх хьекха материалаш, болх беш я дахчан-хьоасай плитай цех а кхыйола предприятеш а.

Укхаза лакхача боараме механизаци елга лаьрх1ад — болх беш хургья боккха низ бола радиально-кабельнии мостокабельнии кранаш, цехашка управленена автоматизаци ергья, производства поточни метод хургья.

Сурта т1а: Новоенисейски ЛДК-2 причале т1айотташ латт экспорта херх хьекха материалаш.

ТАСС фотохроника.

ДУККХАГIА ГУЛДЕ ТИША АЬШК

Бос бола тиша аьшк гулдеча дика толамаш доах «Вторцветмета» Ростовски Управлене чуйоаг1ача Грозненски заготовительни площадка коллективо. Планах 426 тонн гулде дезача 1966-ча шера бархI бетта 447 тонн аьшк гулдаьд цо.

Йоккха яц заготовительни площадка коллектив. Цхьабакъда, хьинар долаши балхах б1у ца къожаши я из. Царна юкъера дукхаг1бараш шоай болх дика бовзаш ба. Шоай низ кхобац цар план кхоачаши т1еххкхоачаши яра. Цу массанена юкъера белгалбаха беза шофер А. Г. Хижняк, сортировщицаш Р. Мильникова, Р. Доманова, Н. Орешкина.

Бос бола тиша аьшк гул а даь д1ачудалара план йолаш 530 организации предприятии я. Царех дукхаг1чара шоашта хьалхашка латта декхараш дизза кхоачашду. Царех я, масала, план т1еххкхоачашъяь «Красный молот» завод, хлебокомбинат, ацетонно-бутилови завод, Новогрозненски ТЭЦ, Крекинг-завод, электроремучасток, геофизически ремонтно-комплектовочни контора, кхы дуккхаяраш.

Дикачарна уллув кхоачамбоацараш а да. Бос бола тиша аьшк гулдеча эсала къахьег Грозненски консервни завода, «Металлист» завода а коллективаша. План кхоачашъяьяц химкомбината, автомобилашта технически г1улакх деш йолча станце, Нохч-Г1алг1ай автоуправлене № 5 йолча АТХ-ас.

КПСС Нохч-Г1алг1ай обкома решенех 15-ча сентябре республика школашa тиша аьшк гулдара месячник д1айолалу. Тиша аьшк гулдеча тайп-тайпара бесаш дар нийслу (кастрюлеш, чайникаш, алюминеви аькъаш, примусаш, керосинкаш, геза самовараш кх. д1а). Цу тайпара аьшк кхычунца цхьанна доацаш ше къаьстта гулде деза.

А. СТРАМОУСОВА,
«Вторцветмета» Ростовски управлене чуйоаг1ача Грозненски заготовительни площадка йоккхаг1а йола уполномоченни.

Редактор
М. К. ЛЬЯНОВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ц1еча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора—2-41-23; редактора зам.—2-30-91; бехктокхама секретара—2-45-48; партийни вахарен, промышленни, юртбоахамен, культуран, письмойн отделий—2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря—2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04434. Заказ 4539.